

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 30

za pol leta 130

za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 50

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 40

v inozemstvu 60

SLOVENE

Cene inseratovEnostolpna petlinna vrsta
mali oglasi po Din 1'50 in
Din 2'—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2'50,
veliki po Din 3'— in 4'—,
oglasni v uredniškem delu
vrstica po Din 6'—.**Pri večjem naročilu popust**Izhaja vsak dan izvenredno
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj

Poština plačana v polovici

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništvu telefon 50, upravitelstva 328.**Političen list za slovenski narod.**Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun:
Ljubljana 10.450 in 10.549 (za inserate) Sara-
jevo 7.365, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.**Dober začetek.**

Belgrajski parlament stoji sredi proračunske razprave. Kakor je proračunska razprava važna samaposebi, velpomembna za vso državno upravo in odločilnega pomena za vsako tudi najmanjše privatno gospodarstvo, tako je na drugi strani za senzacij lačno množico dolgočasna in suhoparna stvar. Zato široke mase navadno proračunskih razprav ne ljubijo, ker jim ne nudijo pričakovanega živčnega razburjanja.

Dolgočasno suhoparnost proračunske razprave pa je včeraj in danes prijetno prekinila obtožnica proti bivšemu ministru dr. Lazi Markoviću. Opozicija mu očita dolgo vrsto korupcijskih afer, o katerih smo včeraj izčrpno poročali, in razkrinkavanje takih afer ima za množico vedno neko gotovo privlačno silo. Ta nagon množice mogoče ni lep, ampak obstoji, in ljudje so že tako ustvarjeni, da raje gledajo umazano perilo kakor čisto.

Za nas pa obtožnica proti dr. Lazi Markoviću nima samo senzacijskega pomena, ampak sega mnogo globlje.

Balkan je bil skozi stoletja klasična dežela pokvarjene javne uprave in tipičen primer za »bakšiš«.

Ta nelepa tradicija pa se ni držala le v jedru staroturške carevine, ampak je okužila tudi druge narode: one, ki so zdihovali veke pod turškim jarmom, in one, ki so žili v carsko-turški sosesčini. Tako se je »turški sistem« ukoreninil tudi med Srbi, in zgodovina prvih let izpod turškega jarma osvobodene Srbije nam priča, da notranja osvoboditev od »turškega duha« žalibog ni tako naglo napredovala kot zunanja. Dolgo let se je domača srbska uprava razlikovala od staroturške le v toliko, da je stopil na mesto turškega pokvarjenca nič boljši domačin, ki je bil navadno še slabši od paš in begov.

Priznati pa moramo, da se je proces notranjega ozdravljenja pričel polagoma tudi v Srbiji in se toliko lepše razvijal, kolikor bolj je prodiral med prebivalstvo pravi demokratični duh. Na mah sicer ni bilo mogoče izriniti starega plevela, toda začetki so bili prav lepi in upolnini.

Dolga vojna doba pa je vse te lepe začetke popolnoma uničila. Kakor povsod po svetu tako se je tudi v balkanskih državah razpasel vojnodobičarski duh in se razširil toliko bolj, kolikor slabša je bila javna uprava in kolikor manj je bila vsled vojnih dogodkov mogoča temeljita kontrola nad gospodarstvom z javnim denarjem. Tako je vojna doba rodila tudi v Srbiji nebroj umazanih spekulativnih afer, ki pa so ostale zaradi tesne zveze med političnim strankarstvom in umazanim spekulativstvom vse od prve do zadnje nekažnovane. Bilo je pač nekoliko dežja po dnevni listih, nekoliko šušljanja po parlamentarnih kuloarjih, potem pa je vse utihnilo po principu: Pusti ti mojega zamorca v miru, jaz bom pa tvojeja.

Tako se je zgodilo, da izmed vseh neštevilnih »afer«, ki so zlasti v prvih letih po vojni razburjale belgrajsko javnost, niti ena ni prišla pred edino pristojno mesto za njeno razčiščenje, pred sodišče. Izvoljenih je bilo pač nekaj parlamentarnih odborov, da »pretrdesajo« to ali ono afero, to je pa bilo tudi vse. V odborih so razne afe-re mirno in sladko zaspale na veliko vese-lje aferašev in njihovih javnih in tajnih prijateljev in podpornikov. Če nas spomin ne vara, je parlament samo enkrat nekoliko bolj trdo prijel nekega v neko sladkorno afero zapletenega poslanca, a to je bilo samo enkrat in še takrat je bil slučajno minist-ster za prehrano dr. Korošec... Drugače pa je bilo vse mirno in tiho v deželi ko-rupcije. Sele v najnovejši dobi je nastal v dosedanjih praksi »zabašurivanja« nenaden preokret. Pod pritiskom javnosti si je mor-al pred sodiščem iskati zadoščenja za svo-jo razžaljeno čast bivši minister za promet dr. Velizar Janković proti uredniku lista »Republika« dr. Ikončiću. Izid razprave je bil za dr. Velizarja Jankovića naravnost porazen, ker je bil obtoženi dr. Ikončić v večini točk opravičen, obsojen pa samo radi neke formalne malenkosti. Dr. Velizar Janković se sicer ni umaknil iz javnega življenja, toda že okolnost, da je vendar

enkrat eden izmed znane čedne dobičkar-ske družine šel pred sodišče, ker je čutil, da mora iti, že ta okolnost je znak, da se je pričel tudi pri nas proces notranjega ozdravljanja.

Z istega vidika presojava mi tudi par-lamentarno obtožba proti dr. Lazi Marko-viću. Dejstvo, da se je vendar enkrat oju-načil parlament sam, da vrže in izčisti iz sebe vse nelepe in parlamentarnemu ugledu silno kvarne elemente, je v vsakem ozi-ru razveseljav pojav. Mogoče je sicer, da prvi nastop parlamenta proti korupciji še ne bo rodil zaželenega uspeha in da bo parlament v boju proti korupciji za enkrat še omagal, toda to nič ne de. Glavno je, da se je enkrat začelo delo tam, kjer je naj-

bolj potrebno. Počasi bo že prišel še drugi udarec in še tretji in tako naprej tako dol-go, dokler se korupcijska zgradba ne bo zrušila in podrla sama v sebe.

Ponekod pravijo ljudje, da huda zima sama sebe uje. Nekaj podobnega se nam zdi tudi s korupcijo v javni upravi. Aferašev je rodila vojna doba toliko, da je eks-ploracijskih objektov zmanjkalo. Posledi-ca tega je, da se se začeli aferaši klati med seboj in ta okolnost bo na nadaljnji potek ozdravljenja in čiščenja v javnem življenju gotovo najugodnejše vplivala. Doslej je vla-dal in odločeval samo denar in strankar-stvo, procesi pa, kakor je Markovićev, nam obelajajo, da bo počasi tudi poštenje prišlo do svoje veljave.

Zmaga korupcije v skupščini.

ZA IZROČITEV DR. MARKOVIĆA 77, PROTI 117 POSLANCEV.

Belgrad, 22. febr. (Izv.) Že včeraj smo naglasili, da ne gre tukaj samo za dr. Lazo Markovića, temveč da se na zatožni klopi nahaja režim korupcije in nasilja, ki se od leta 1919. vedno bolj ukoreninja in postaja vedno bolj brezobziren. Zato je bilo tem prej pričakovati, da bo pod pritiskom jav-nega mnjenja in trpečega ljudstva tudi v par-lamentu prišla do izraza splošna zahteva, da se vendar že enkrat vduši tak režim in da se vlada po zakonu in zakonskih pred-pisih. Kdor je mislil tako, se je kruto va-ral, kajti radikalni klub s pomočjo desetih Turkov in osmih drugih poslancev se je iz-rekel solidarnega z režimom korupcije, mu pritrtil in dal pobudo, da še nadalje vlada v započetem smislu.

Tak sklep bo gotovo globoko odjeknil širom države in tudi izven nje, in gotovo ne bo dvignil ugleda države. Gotovo pa je tudi, da bodo vsi predstavniki takega reži-ma prej ali slej občutili na svoji koži vse moč ljudske sodbe.

Ob nezmanjšanem zanimanju skupšči-ne in javnosti se je ves dan nadaljevala razprava proti dr. Lazi Markoviću. Pri-čela se je seja ob 10. in je prvi govoril zem-ljoradnik Popović o tem, kako je dr. L. Marković dodeljeval zemljo ljudem, ki so že davno umrli.

PUCELJ SE BRANI.

Nato je g. Pucelj smatral za potreb-no z ozirom na dejstvo, da se je v včerajš-njem obrambnem govoru dr. L. Marković skliceval mnogokrat tudi nanj, da poda iz-javo, da se na navedene slučaje ne spomi-nja. — Nasproti temu je bivši minister dr. Kumanudi ugotovil dejstvo, da je dr. L. Marković odlok o dobavah Teokareviću izdal dan prej, nego je bilo to sklenjeno na seji ekonomsko-finančnega odbora mi-nistrov.

GOVOR POSLANCA KREMŽARJA.

Za tem je dobil besedo poslanec Jugo-slovenskega kluba Franc Kremžar, ki je izjavil:

Današnja razprava je posvečena edino-le namenu, da osvetli delovanje bivšega mi-nistra in v smislu zakona o odgovornosti ministrov razsodi: 1. Ali je bivši minister dr. Laza Marković zagrešil kršitev ustave in državnih zakonov? Ako se to dožene, se mora citirati tudi pred sodišče. — 2. Ali je bivši minister dr. Laza Marković zakrivil nepravilna dela, ki po zakonu niso pred-videna? — Na to dvojno vprašanje čaka odgo-vora ne samo obtoženec, ampak celokupna javnost. Živimo pač danes v takih časih in razmerah, da mora narodna skupščina kot reprezentant naroda ter poklicani vr-hovni čuvar zakona in javne morale dati s svojim sklepom javnosti popolno zadošče-nje in pomirjenje. Sklep našega narodnega zastopstva mora biti tak, da ne pripušča nobene sumnje ne na eno, ne na drugo stran. Četudi moramo priznati, da je mučno vsem v tej debati sodelovati, da je tudi v tem postopanju mnogo tragike za današ-njega obtoženca, vendar je tudi res to, da interes države zahteva, da se ta slučaj pra-vično razčisti. (Klici: Tako je.) In interes države, interes ljudstva, interes javne mo-rale je mnogo višji in vzvišenejši od inte-resa poedinca. (Ploskanje in pritrdjevanje.) Zato moramo pustiti ob presoji tega slu-čaja vse oziro ter imeti pred očmi interese, katere smo dolžni zastopati, kajti razmere so pri nas dozorele do popolne resnosti.

Govornik citira nato dokument beneškega poslanika Nany-ja, ki je sredi 17. stoletja bil v Parizu. Takratne razmere, ki jih on opisuje, so privedle do francoske revoluci-je; in te razmere so povsem slične našim.

Naš klub je že ponovno ravno s tega mesta pozival zbornico, naj stori odločen korak proti korupciji, ki se bohotno širi po naši državi in sicer vsak dan huje. Našli smo pritrdjevanje na vseh straneh na ta poziv. Danes je dan zato, da tisti, ki so bili tedaj v besedah za boj proti korupciji, to svojo voljo uveljavijo z dejanji. (Pritrje-vanje in ploskanje.)

Kaj je korupcija? Pod to besedo razu-memo pokvarjenost, moralno izprijenost, nedokupljivost, izrabljanje javne funkcije za obogatitje sebe, sorodnikov in prijateljev. To vse je korupcija, veliko zlo današnje dobe in naše države posebe. V tem zlu tiči velika nevarnost, ker po svojih učinkih in posledicah razkrajja ves državni organi-zem. Vedno in povsod pa spremljajo vsa-kokratni koruptni sistem bistveni znaki splošne ljudske bede. Začenja se ta bolezen vedno na vrhovih ter se potem počasi, a s strašno preciznostjo širi na spodaj. Zato sem dolžan kot odgovoren činitelj za uso-do te države to zlo pobijati, pa najsi bodo njegovi nosilci ministri, poslanci ali pa na-vadni uradniki. Mi moramo, ako hočemo iskreno pobijati to splošno zlo, iztrebiti korenino. (Pritrdjevanje in ploskanje.) Vir tega zla je predvsem npravnega moralnega značaja ki leži v egoizmu posameznika. Morala in moralno mišljenje, življenje in delovanje se ne da diktirati ne s sklepom parlamenta, ne s kraljevim podpisom. Tu je treba drugih npravnih, etičnih lekov. To-da tem etičnim lekem moremo pomagati s svojim sklepom: Z zakoni. Mi moramo od-straniti ali vsaj zmanjšati, da se javne služ-be izrabljajo v privatne namene. Nam je treba strogega zakona proti korupciji. Naša stranka ima v svojem programu določ-bo, da kakor hitro postane poslanec ali ute-gono postati upravni svetnik takega do-bičkonosnega podjetja, mora položiti svoj poslanski mandat, kajti ne strinja se s poslansko častjo, da opravlja dvojne služb, ki nista med seboj v soglasju. (Pritrjeva-nje, ploskanje in klici: »Tako je!«)

Govornik nato navaja tipično izrablja-nje ministrov v svrhu obogatitja sorodni-kov in izjava:

Korupcija se širi od zgoraj navzdol. Vidimo, da je naše uradništvo v tem polo-žaju, da korupcije ne more več ustavljati 1. raditega, ker je tako mizerno plačano, 2. radi tega, ker vidi na vrhu znake ko-rupcije.

Nato navaja govornik nekaj tipičnih in v javnosti dovolj znanih slučajev korup-cije. Zato izjavlja, da bi bilo v interesu stvari, v interesu javne morale in obto-ženca samega, ako bi obtožbo in zagovor na podlagi rekviriranih aktov in priče pre-iskalo posebno sodišče, ki ne bi smelo imeti nobenega političnega obilježja, temveč strogo strokoven značaj. Naša zakonodaja je preohlapna, mi zahtevamo, da se danes postavi zakon, v katerem bo določba: če 50 poslancev obtoži ministra, da je kriv, naj preiskavo vodi že v to svrhu sestavljeno sodišče, državni pravdnik pa naj toži, če bi preiskava dala material za obtožbo. Tak zakonski predpis danes pogrešamo, pač pa imamo možnost, da skupščina izbe-re parlamentarni odbor, ki naj zadevo prouči. Ta odbor bo sicer še vedno imel

neko politično obilježje, bo pa imel več pri-like delovati brez ozira na levo ali desno. Prost bo tiste velike nerboze, ki danes ob-vlada ves parlament.

Ako je dr. Laza Marković nedolžen in naša želja je, da se dožene nepristran-sko njegova nedolžnost, bo mogel ta odbor to stvarno in dokumentarno dognati. In v interesu javne morale moramo želeiti, da se v osebi bivšega kraljevega ministra za-briša ta sumnja. Kdor pa je kriv, naj nosi posledice! (Pritrdjevanje, ploskanje, med-klici: tako je!) In čim višji je kdo po svo-jem položaju, ten, večja je njegova odgo-vornost.

Javna morala zahteva svojo zadošče-nje, javni morali bo zadoščeno, če bo od-bor na podlagi vestnih proučevanj mogel ugotoviti, da je dr. Laza Marković nedol-žen. In zadoščenje današnjega obtoženca bo resnično in popolno le v tem slučaju. Če pa se danes politična večina iz političnih razlogov postavi na drugo stališče, ne bo v očeh javnosti današnji obtoženec deležen zadoščenja, pač pa leži strta na tleh javna morala ter ljudsko zaupanje v pravo in pra-vico. (Pritrdjevanje in ploskanje.)

Iz razlogov, ki nam jih narekuje naš načelni boj proti korupciji: delo za dvignje-nje javne morale in upravne gotovosti v tej državi, bomo glasovali za to, da se zadeva izroči v pretes in proučevanje odboru, ki naj se izvoli. (Ploskanje, pritrdjevanje, go-vorniku čestitajo.)

RADIKALNI BRANITELJ.

Takoj za poslanca Kremžarjem se je javil k besedi radikalni poslanec Subo-tić in v precej dolgem govoru poskušal braniti dr. Lazo Markovića. Vendar je s svojo obrambo storil zelo malo uslugo, kajti njegova obramba je bila brez vsakega do-kaznega materiala in je ostala brez vsakega utisa.

Nato je bila seja prekinjena in je na-daljevanje bilo napovedano za popoldne ob 3. uri.

ARGUMENTI DR. PEČIČA.

Kot prvi je govoril demokrat Pečić, eden izmed glavnih voditeljev Davidoviće-ve skupine in v dveuri dolgem govoru dokazal krivdo ministra dr. Laze Markovića. Točko za točko je z dokumenti in argumenti akti in fakti dokazal popolno juridično ute-meljeno, da je dr. Laza Marković z ozirom na kazenski zakonik podvržen preiskavi.

Utiš govora g. Pečića je bil jako glo-bok in priznati se mora, da je bil eden na-boljših govorov v skupščini.

IZJAVA RANKOVIĆA.

Za njim je govoril čez eno uro radikal Ranković. To je poslanec, ki je prvi iz-nesel v javnosti nekorektnosti ministra dr. Laze Markovića. Njegov govor so vsi pričakovali s precejšnjo pozornostjo, vendar ni nudi onega, kar se je pričakovalo. Zani-miv pa je njegov govor v toliko, ker je v njem ponovno izjavil, da smatra dr. Lazo Markovića za krivega za ono, za kar je ob-tožen. Protiven je temu, da je radikalni klub brez vsake predhodne preiskave skle-nil glasovati proti izročitvi ministra dr. L. Markovića in pravi, da je velika škoda, da radikalna stranka pokriva ministra. Kajti državni minister ni kriv samo onih dejanj, ki so navedeni v obtožnici, temveč je kriv mnogih drugih. Tako n. pr. navaja slučaj prodaje belgrajske klavnice za dva milijo-na, dasiravno je vredna 25 milijonov.

OČITKI PROTI DRUGIM MINISTROM.

Nato pa prehaja na splošno karakteri-zacijo korupcije in izjavlja, da bi se morali postaviti pred sodišče še drugi ministri. Z ozirom na medklice demokratov: »Kateri so ti ministri?« da so ti predvsem: dr. Al. Kramar, dr. Gregor Žerjav, dr. Pol-jak, dr. Voja Marinković in še ne-kateri drugi demokratiški ministri.

Glede teh stvari izjava sledeče: Za ča-sa koalicijske vlade je bilo upropaščeno mnogo narodnega premoženja, to je direk-cija plena (dobesedno po stenografskem za-pisniku), za kar pa še nobeden ni dajal od-govora. Vsi veste, kaj je tam bilo in kaj se je tam ukralo. In od tega ni noben drug imel koristi nego posamezni spekulanti. Dr. Gregor Žerjav je kot minister napravil pogreške na škodo države, za kar mora prit-i pred sodišče (glasovi pri demokratih: »Za katere pogreške?). Da bi navajal vse, go-

vori dalje Rankovič, na to ne mislim. (Poslanec Borisavljevič: »Vsaj enega ali dva naveditelc Nastane medsebojno prepiranje.) Ali vam ni dovolj, da obstojajo tozadevno uradni akti? Kaj bi hoteli, da vam, navedeno vse? Vi ste nešteto krat imenovali nekatere naše ministre in jim očitali stvari, za katere niste doprinesli nobenih podatkov. Hočete, da vam povem za bivšega ministra Poljaka, kako je delal? Hočete mogoče slučaj kampanje z izseljenci, s katerimi se je naravnost proslavil? Ali hočete, da vam navedem Ivica Kovačevića, kakšne zlorabe je napravil?

Po daljših izvajanjih o tej korupciji navaja med drugim slučaje, da je znani demokratski poslanec Gjoka Popović dobil v ministristvu financ 300.000, od katerih ni niti vinarja vrnil. Končno je izjavil, da sploh ne bo glasoval.

MARKOVIČEV ODGOVOR.

Po njegovem govoru je dobil besedo dr. Laza Marković, ki je polemiziral z govorniki in med drugim glede Pucljeve izjave dejal, da je pač težko kontrolirati njeno točnost. Sicer je pa njegov zagovor bil brez argumentov, vendar je imel z njim precejšen uspeh, ker je pokazal precej veliko duhovitosti v igri besed. Mestoma pa je prešel v popolnoma privatne stvari in zadeve posameznih demokratskih poslancev.

TAJNO GLASOVANJE.

Po njegovem zagovoru so se hoteli prijaviti k besedi še nekateri govorniki, vendar jim predsednik ni hotel dati besede. In nato je zbornica prešla k glasovanju. Glasovanje se je z ozirom na zakonske predpise vršilo tajno.

Pred glasovanjem je prišlo do zanimivih konstatacij, da so radikali razdelili dvoje vrst glasovnic in sicer: nekoliko manjše glasovnice opoziciji, večje že z napisanim: »za« radikalom. Vsled te konstatacije je prišlo do burnih protestov opozicije, ki je protestirala proti izigravanju tajnosti glasovanja, vsled česar so morali zamenjati že razdeljene glasovnice.

Po predpisih se je glasovalo »za« ali »proti« prostemu prehodu na dnevni red. Glasovalo je skupaj 199 poslancev. Od teh je glasovalo za prost prehod na dnevni red, torej proti izročitvi dr. L. Markovića sodišču 117 poslancev; proti prehodu, torej za izročitev dr. Laze Markovića, pa 77 poslancev. Praznih je bilo 5 glasovnic.

Dasi je bilo glasovanje tajno, vendar se govori in misli v političnih krogih, da je glasovalo »za« 99 radikalov, 10 Turkov, 1 demokratski disident, 1 Radičev disident in 6 poslancev Pribečevića skupine; »proti« pa vsa ostala opozicija. Pet praznih glasovnic so oddali najbrže Nemci. Dr. Laza Marković ni smel glasovati.

Ob 10. uri zvečer je predsednik objavil izid glasovanja in sejo zaključil. Prihodnja seja bo jutri z dnevnim redom: Nadaljevanje generalne debate o proračunu.

Trgovinska pogajanja z Italijo.

SEJA DRUGE SEKCIJE.

Belgrad, 22. febr. (Izv.) Druga sekcija za konzularno konvencijo z Italijo je imela danes popoldne sejo, na kateri je končala razprava o prvih desetih členih. Zunanji minister dr. Ninčić je ob pol 7. zvečer sprejel italijansko delegacijo, ki ga je informirala o delu delegacije in mu predložila svoje želje. Istotako je informirala dr. Ninčića, da bo najbrže jutri prišel v Belgrad predsednik italijanske delegacije g. Brocchi in še nekaj ekspertov.

NOVA POGAJANJA Z NEMCIJO RADI REPARACIJ.

Belgrad, 22. febr. (Izv.) Tu se nahaja nemški državni tajnik dr. Kunze, da se pogaja z našo vlado o eventualnem nadaljnjem dobavljanju reparacij. Doslej je bil v daljši avdienci sprejet od finančnega ministra dr. Stojadinovića.

PROTEST ZAGREBA PROTI REŠKEMU SPORAZUMU.

Zagreb, 22. feb. (Izv.) Danes popoldne je imel občinski svet sejo, na kateri so sklenili protestno resolucijo zaradi reškega sporazuma, potem pa so sprejeli novo uradniško pragmatiko.

HRSS IN HZ.

Zagreb, 22. februarja. (Izv.) Današnje »Novosti« so objavile vest, da sta Hrvatska Zajednica in HRSS sklenili združiti se v eno samo organizacijo. »Hrvat« to vest dementira, »Obzor« pa ugotavlja, da je ta vest izšla iz dejstva, da dela Hrvatska Zajednica na tem, da se ideja hrvatske solidarnosti izrazi vedno bolj tudi v politični solidarnosti hrvatskih strank.

ANEKSIJA REKE — 2. MARCA.

Rim, 22. februarja. (Izv.) Mussolini je danes v ministrskem svetu pojasnil zgodovino sporazuma med Italijo in Jugoslavijo v reškem vprašanju, naznanil, da se bo izvršila slovesna aneksija Reke 2. marca in napovedal za ta dan velike narodne slavnosti po celi Italiji.

IZ FRANCOSKEGA PARLAMENTA.

Pariz, 22. februarja. (Izv.) Parlament je sprejel zakon za odpravo monopola na vžigalice.

Pariz, 22. februarja. (Izv.) Senat je odklonil sistem volitev po okrajih.

PO STRAJKU NA ANGLEŠKEM.

London, 22. februarja. (Izv.) Pristaniški delavci bodo dobili po 1 šiling na teden več plače kot doslej. S tem poviškom pa mnogo organizacij ni zadovoljnih, ampak zahtevajo po 2 šilinga tedenskega priboljška.

NOVE ANGLEŠKE KRIZARKE.

London, 22. februarja. (Izv.) V parlamentu je izjavil Mac Donald, da bo pet novih križark, ki jih predvideva proračun za vojno mornarico, služilo samo za nadomestek za stare križarke, ki jih bodo iz vojne mornarice izločili. Dostavil je, da stoji on pač na stališču razorožitve, dokler pa ni doseženo v tem oziru soglasje med vsemi državami, ne sme ostati Anglija brez varstva. Za predlog vlade so glasovali tudi konservativci.

ANGLIJA - RUSIJA.

London, 22. februarja. (Izv.) Uradno poročajo, da bo komisija, ki bo študirala vprašanje ureditve razmerja med Anglijo in Rusijo, delala neposredno pod vodstvom Mac Donaldovim.

NOVE VOLITVE V NEMČIJI.

Monakovo, 22. februarja. (Izv.) Deželni zbor je soglasno sprejel sklep, ki zahteva od državne vlade razpis novih volitev za državni zbor za 6. junija.

POGAJANJA MED FORDOM IN NEMŠKIMI TOVARNAMI.

Berlin, 23. februarja. (Izv.) »Berliner Tageblatt« poroča iz Pariza, da se vodijo pogajanja med Henry Fordom in nemškimi tovarnami za avtomobile pogajanja, po katerih bi nemške tovarne prevzele ves avtomobilski trg v Srednji in Vzhodni Evropi.

MEDNARODNO POSOJLO ZA OGRSKO.

Pariz, 22. februarja. (Izv.) Reparacijska komisija je danes sklenila, da se od pove svojim zastavnim pravicam na prvem mestu na korist mednarodnega posojila na Ogrskem. Ta sklep so takoj dali na znanje tajništvu Društva narodov.

IZ ŠVEDSKE ZBORNICE.

Stockholm, 22. februarja. (Izv.) Zbornica je predlog za zvišanje uvozne carine na papir, stroje in druge industrijske izdelke odklonila.

ATENTAT NA ITALJANSKEGA FAŠISTA V RIMU.

Pariz, 22. februarja. (Izv.) Danes je v nekem restoranu streljal neki Bonomi na urednika »Italie Nouvelles«, Bonservicija, ki je ustanovitelj fašistovske skupine v Parizu. Bonservici je težko ranjen. Atentator izjavlja, da je anarhist.

ZELEZNIŠKA NESREČA.

Avila, 22. februarja. (Izv.) Vsled velikih snežnih zametov sta dva vlaka trčila skupaj. En vlak je popolnoma razbit. Doslej so izkopali dva mrtva in šest težko ranjenih.

KLJUČI MESTA LYON.

Pariz, 22. februarja. (Izv.) Avstrijski poslanik je danes izročil francoski vladi starodavne mestne ključke mesta Lyon, ki so jih imeli doslej shranjene v dunajskem muzeju.

ODSKODNINA ZA POTOP »LUSITANIE«.

Berlin, 22. februarja. (Izv.) Posebna komisija je določila višino odškodnin za dediče onih, ki so se vtopili na parniku »Lusitania«, skupno na 1 milijon dolarjev.

Iz zunanje politike.

* Nova mednarodna konstelacija? Glasilo angleške delavske stranke »Daily Herald« poroča, da se je Mussolini približal Franciji. Laški diktator je uveril francosko vlado o možnosti in koristi skupne politike v Sredozemskem morju, kjer skuša Anglija zdaj s koncentracijo svojega brodograja v Malti doseči nekako hegemonijo. Italija pa bi podpirala Francijo glede reparacij. Obenem se poroča o bližnji alijanci med Italijo in Romunijo. — Faktično sta se Francija in Italija zadnje dni sporazumeli v zadevi Tripolisa, kjer je Italija zavzela oazo Gadames, obenem pa zagotovila italijanski manjšini v Tunisu nekatere gospodarske in kulturne pravice. Da-li pomeni to začetek francosko-italijanske kooperacije sploh, se seveda iz tega še ne more sklepati. Na vsak način pa je »Daily Herald« kot glasilo vladne stranke dobro informiran.

* Mednarodno razoroževanje. Dne 14. t. m. se je otvorila v Rimu mednarodna konferenca za morskoroževanje. Na konferenci so zastopani po 20 pooblaščenih in 40 tehničnih izvedencih skoro vse države sveta, tudi Japonska, južnoameriške republike Argentinijska, Brazilija, Čili in Urugvaj ter kot edine slovanske države Rusija in Češkoslovaška. Konferenca bo trajala več tednov. Vse seje so tajne. Časopisje ne dobi sploh poročil, ker morajo biti odobreni vsi sklepi konference od morske komisije Zveze narodov. Tajništvo Zveze narodov se je udeležilo konference po 30 zastopnikih. Po splošnem mnenju je najbolj izpostavljena nevarnosti bodoče morske vojske zopet nesrečna Evropa. Angleška vlada je namreč uradno dementirala vse govorice glede ustvarjanja nove strategične zveze z Indijo in Avstralijo okoli Afrike. Zato pa se umakne letos angleška mornarica v Atlantskem oceanu na drugo mesto, dasi je tam za-

vzemala dosedaj vedno prvo. To je posledica ravno dovršene nove razvrstitve angleške mornarice. Glavni in najmočnejši del angleškega brodograja se bo zdaj nahajal v Sredozemskem morju.

* Popolari v volitvah. Popolarska stranka je sklenila, da vloži svoje liste v vseh 15 volilnih okrožjih. Kandidiralo bo 130 popolarov, med temi 53 bivših poslancev.

* Zveza med Italijo in Romunijo. Iz Bukarešte poročajo, da bosta v kratkem odpovala v Rim dva romunska diplomata, da se dogovorita z laškimi političnimi krogi, pod kakimi pogoji bi bila mogoča zveza med Italijo in Romunijo. — Zaroka med romunskim princem Nikolajem in hčerko italijanskega kralja Mafaldo je baje gotova stvar.

* Za avtonomijo Indije. Indski parlament je s 76 glasovi proti 48 med navdušenim odobravanjem sklenil resolucijo, da se skliče konferenca, ki ima izdelati zakonski načrt o ustavi na podlagi samovlade Indije.

Politične vesti.

+ Tajna pogodba med Jugoslavijo in Italijo? Zagrebški listi poročajo iz Rima, da se tam širi vest o neki tajni pogodbi med Jugoslavijo in Italijo, ki tvori dodatek k znanemu sporazumu. Po tej tajni pogodbi so Jugoslavija obvezuje Italijanom prepustiti proste roke v Albaniji, Italija pa bi podpirala jugoslovanska stremjenja za Solun.

Beleške.

Istovetni pojmi. »Besedi« klerikalec in »hinavec« sta postali istovetna pojma, piše »Narod« in nadaljuje: »... a kdor je hinavec, je navadno tudi zaplotnik, sploh človek, ki združuje v sebi vse najslabše lastnosti... Klerikalci ne potrebujejo značajev, ne moč jelekne doslednosti, njim so po volji samo svetohlinci, ki znajo obratiti plašč vsikdar tako, kakor jim bolje sodi.« — Ali je »Narod« samega sebe v zrcalu gledal in z omenjenimi besedami sebe opisoval?

Nova koncesija. Na prihodnji tajni seji občinskega sveta ljubljanskega pride na dnevni red tudi vprašanje koncesije za izdelavo in prodajo klobas. Za koncesijo je prosil »Slovenski narod«.

Dopisi.

Medvode. Izredno veliko vodno moč poleg tovarne kupi kakor se sliši mesto Ljubljana. Čez par let bo tu velikanska električna centrala, ki bo s svojo tilansko močjo gibala celo Ljubljano in vso obširno njeno okolico. V resnici bi bila velika škoda, ne dvigniti tega dragocenelega vodnega zaklada. — Naš organist »štirjak«. Zahteva zboljšanje plače. Mož ima pač čisto prav. S sedanjo mesečno plačo kupi komaj par klobas. Farani mu moramo biti le hvaležni, da je toliko časa za tako skromno plačilo tako vestno opravljal svojo službo. Zupni urad je prosil občinski odbor, naj ugotovi njegovi upravičeni zahtevi ter naj prispevek k plači zviša. Toda ta je pa kratkomočno prošnjo odklonil. Občinski možje bi pač mnogo bolje storili, če bi odklanjali gostilničarjem dovoljenja za predpustne nočisti in pijančevanja. V nekaterih »boljših« gostilnah se razsaja in preklinja cele noči. Ni čudno, da je mladina do skrajnosti pokvarjena. Daleč smo prišli. Se slabši časi se nam obetajo.

Iz Šmihela pri Novem mestu. Petkovo »Jutro« z dne 15. febr. t. l. nas je v suknji novomeškega dopisunčka pod klobukom »Iz Novega mesta« obiskalo s pravimi podgorskimi finesami. V okvir liberalnega »Jutrac« je stlačil par opopranih žgancev, ki jih ni mogel

Edmund About:

45

Kralj gora.

Iz francoščine prestavila K. Hafner.

(Dalje.)

Slekli so njegovo telo, ga zvelikli k studencu in umili. Vasilijeve poteze so bile le malo spremenjene; na njegovih odprtih ustih je še počival težek smehljaj pijanca; njegove odprte oči so ohranile neumen pogled. Udje so bili še prav tako polni kot preje; mrtvaška otopelost nastopi še le pozno pri ljudeh, ki so umrli po nesreči.

Kraljev kafedžija in nositelj njegovega čibuka sta načeljevala pri oblačenju mrtveca. Hadži Stavros ga je pokopal na svoje stroške, ker je bil njegovo dedič. Vasilij ni imel nič sorodnikov in vse njegovo premoženje je pripadlo kralju. Oblekli so njegovo telo v tanko srajco, suknjič iz belega perkalna in jopič, ki je bil z zlatom vezen. Njegove lase so pokrili s skoro novo čepico. Njegove noge so stisnili v čevljičke iz rdečee svile. V svojem življenju ni bil ubogi Vasilij tako snažen in tako lep kot sedaj. Lica so mu našminkali belo in rdečo, kot igralcu, ki nastopi prvič na odru. Med vsem tem opraviлом je tolovajska godba igrala žalostne melodije, ki sta jih gotovo večkrat slišali tudi po atenskih ulicah. Samemu sebi čestitam, da nisem umrl na

Grškem; kajti ta godba je strašna in nikoli se ne bi mogel potolažiti, da sem bil pokopan ob takem spremljevanju.

Štirje tolovaji so začeli kopati jamo sredi sobe na mestu, kjer je stal šotor g. Simons, na kraju, kjer je spala Marijana. Dva druga sta šla v skladišče po sveče, ki sta jih razdelila okoli stoječim. Tudi jaz sem dobil eno kot vsi drugi. Menih je začel mrtvaške molitve. Hadži Stavros je pel odgovore z odločnim glasom, ki me je ganil do dna duše. Veter je nekoliko pihal in vosek moje sveče je padal na moje roko kot žgoč dež; toda to je bilo prav malo v primeri s tem, kar me je še čakalo. Prav rad bi se bil prostovoljno podvrgel tej bolečini, če bi bil obred le že enkrat končan.

Končno je le minul. Ko so odmolili zadnjo molitev, se je kralj svečano približal nosilnici, na kateri je počivalo Vasilijevo telo in ga poljubil na usta. Tolovaji so drug za drugim sledili njegovemu zgledu. Trepetal sem ob misli, da pridem tudi jaz na vrsto. Skril sem se za ono, ki so bili že na vrsti, toda kralj me je opazil in mi rekel: »Sedaj ste vi na vrsti! Stopite vendar! To ste mi prav zares dolžni!«

Ali je bila morda to kazen s katero mi je grozil? Pravičen človek bi se bil zadovoljil z manjšo. Prisegam vam, gospod, da niso mačkine solze, poljubiti mrtveca, posebno še, če si moramo očitali, da smo ga mi ubili. Približal sem se nosilnici, opazoval sem iz oči v oči ta obraz, čegar oči

so se dozdevno smejale moji zadregi; sklonil sem glavo in dotaknil sem se ustnic. Burkast tolovaj je položil moje roko na njegovo temo. Moja usta so se dotaknila mrzlih ust; čutil sem dotik njegovih mrzlih zob in dvignil sem se, poln strahu, poln neke mrtvaške groze, ki mi stiska grlo še sedaj, ko vam to pripovedujem. Ženske so bolj srečne; one se lahko onesvestijo.

Potem so položili truplo v zemljo. Vrgli so nanj pest cvetja, en hleb, eno jabolko in nekoliko mehov eginskega vina. Bile so stvari, ki jih je najmanj potreboval. Grob se je zaprl zelo hitro, hitreje kot sem si jaz želel. Neki tolovaj je pripomnil, da manjka dveh palic za križ. Hadži Stavros mu je odgovoril: »Le miren bodi; dali bomo mlordu palice.« Lahko si sami predstavljate, kako mi je utripalo srce v prsih. Kakšne palice? Kaj je skupnega med menoj in palicami?

Kralj je pomignil čibudžiju, ki je stekel v pisarno in se vrnil z dvema dolgima lavorjevima šabama iz Apolona. Hadži Stavros je prijel temno nosilnico in jo postavil na grob. Utrdil jo je v sveže skopani zemlji, dvignil en konec in drugega potisnil v tla in mi rekel smehljaje: »Za vas delam. Sezujte se, prosim.«

V mojih očeh je moral brati vprašanje polno strahu in groze. Kaj mi odgovoril je na prošnjo, ki je nisem upal izustiti:

»Jaz nisem hudoben in vedno sem sovražil vso nepotrebno strogost. Zato vam

bom naložil kazen, ki nam bo v korist, ker vas potem ne bo več treba stražiti. Že nekaj dni vas obvlada strast, da se izmuznete. Upam, da potem, ko boste dobili petindvajset palic na podplate, ne boste več rabili stražnika in vaše navdušenje za potovanje se bo prav hitro poleglo. Jaz sam poznam to muko; Turki so mi jo dali okusiti, ko sem bil mlad in izkušnje vem, da vsled nje ni treba umreti. Človek pri tem veliko trpi; vi boste vpili, že vnaprej vas opozorim na to. Vasilij vas bo slišal na dnu svoje jame in bo zadovoljen z nami!

Ko sem zvedel to novico, je bila moja prva misel, da uporabim svoje noge, dokler še lahko razpolagam z njimi. Toda gotovo je bila moja volja zelo bolna, kajti nič več nisem mogel prestaviti ene noge pred drugo. Hadži Stavros je vstal s tako lahkoto, s kakršno pobere mo žuželko na cesti. Preden sem zamogel iztisniti eno samo misel iz svojih možganov, sem bil zvezan in sezut. Nič nisem čutil, kam so položili moje noge, ne kako so mi ubranili, da jih nisem povlekel do svoje glave pri prvem udarcu. Videl sem obe šibi, ki sta se vrtili pred menoj, ena na desni, ena na levi; zapril sem oči in sem čakal. Gotovo nisem čakal niti desetinko ene sekunde in vendar sem v tem kratkem času lahko poslal blagoslov svojemu očetu, poljub Marijani in več kot sto tisoč kletev za gospo Simons in Johna Harris.

(Dalje sledi.)

sam prebaviti, hoteč se za predpust prošlati pri svojih vernih sodrugih. Gospod dopisnik, po sapi Vas poznamo, čeravno se skrivate za urednikov hrbet, svetujemo Vam resno in nujno, ne spuščajte se na polja, kjer na znate vihteti bojnega jezičnega orožja. Dokler ne dokažete namišljenega »tiranstva« in nekatere popustljivosti v njihovih pravilih, kar se jim drznete izza skrivališča pobalinsko očitati, se ne iznebite nečastnega naslova »lažnjivca in obrekljivca«, s čemer moremo najmilejše kvitirati vaš nastop. Šmihelska samostanska šola — dasi vaščanska — je od merodajnih faktorjev priznana kot ena najboljših in mlajše novomeške dame, ki smo svojčas obiskovale ne samo izvrstno meščansko, temveč tudi ondoto ljudsko šolo, iz katere smo odnesle najlepše spomine in nauke za življenje. Daljši odgovor na nekvalificiran »Jutrov« napad, ki se bavi s tako poštenim roko-delstvom, bi bil povsem odveč, šmihelskemu samostanu pa naj bo surov »Jutrov« članek le v priporočilo celo od neprijateljev. — Bivša šmihelska učenka.

Dnevne novice.

— **Konferenca dalmatinskih škofov.** Dne 22. marca t. l. se snidejo dalmatinski škofje na posvetovanje, in sicer iz ozirov na najstarejšega škofa, ki bo konferenci predsedoval — dr. Josipa Marčelića — v Dubrovniku in ne v Splitu. Na dnevnem redu bo v prvi vrsti vprašanje o upostavi metropolitanske časti za Dalmacijo. To čast je Dalmacija z odstopom Zadra, kjer je bil nadškofjski sedež, izgubila. A pri tem ne sme ostati, ker je imela Dalmacija od nekdanjega svojega nadškofa ter je nadškofjska stolica v Splitu — nekoč v Solinu — najstarejša metropolitanska stolica v naši državi.

— **Novi rektor Zavoda sv. Jeronima.** Splitski »Novi Dobi« poročajo iz Rima, da je papež Pij XI. imenoval msgr. Ivana Biasiottija za rektorja našega Zavoda sv. Jeronima v Rimu, z vsemi pravdami, ki jih je užival njegov predhodnik, dosedanj rektor msgr. E. Lucidi, ki je postal kardinal.

— **Izgubljeni akti.** »Slov. narod« poroča, da je poslanec Pucelj vložil na ministra za pravosodje Perića interpelacijo zaradi aktov, ki se izgubljajo pri sodiščih v Sloveniji. — Taka interpelacija je za nas nekaj nenavadnega. Tu je mogoče le dvojiti: Ali se poslanec Pucelj moti ali pa ne. Če se moti, bo gotovo dobil od ministra (oziroma od vodstva slovenskih sodišč preko ministra) primeren odgovor. Če pa so njegovi podatki, s katerimi mora svojo interpelacijo utemeljevati, točni in resnični, potem je celokupna javnost dolžna, da se z zadevo prav obirno peča. Pri sodiščih leže akti, ki so važni dokumenti, in zato jih je treba imeti v največjem redu. Tako je pri nas tudi vedno bilo. Če pa je danes drugače, je treba takoj preiskati in ugotoviti v r o k e, zakaj in kako je mogoče, da se važni akti izgubljajo. Če je krivo temu pomanjkanje osebja, ga bo treba pač dobiti in ljudi tako plačati, da bodo mogli živeti, ne pa jih reducirati. Za sodišča in za red na sodiščih se mora najti denar, kajti sodišča so temelj in podlaga javne sigurnosti, ki je ne smemo dati uničiti za nobeno ceno.

— **Takse za hrano revežev in dijakov.** Kam danes seže mrzla in brezčutna birokracija v SHS, nam kaže sledeče dejstvo: Že od starih lepih časov je Ljubljani zavod, ki je znan po cel Sloveniji in je bil že mnogim Slovincem delavskih slojev, še bolj pa sedanji inteligentnih slojev v pomoč. To je Ljudska kuhinja, ki se je v zadnjem času kaj lepo razvila. Zavod daje hrano čez 200 ljudem iz revnejših slojev, deloma brezplačno, deloma za skrajno znižano ceno hrane opoldne in zvečer. Ženske iz boljših krogov hodijo prostovoljno vsak dan deliti hrano. Z Ljudsko kuhinjo je strnjena Dijaška kuhinja, kjer dobiva hrano nad 70 dijakov brezplačno ali pa po znatno znižanih cenah. Zavod se vzdržuje s prostovoljnimi darovi v živilih in denarju. A glej! Ko je izšel novi zakon o taksah, je padla državna roka na zavod in zahteva od vsakega računa, ki se plača, ono takso kot od plačilnih listkov v gostilnah in kavarnah. Vse pritožbe nič ne pomagajo. Ker taksi zakon ne določa izjem, zato se vdari Ljudska kuhinja v kategorijo gostilne. Poslanec Škulj je radi tega stavil oster protest na ministra financ z zahtevo, da izda jasno interpretacijo zakona, po kateri se od označene takse izvzame Ljudska kuhinja in vsi dobrodelniki zavodi, ki ne iščejo dobička, marveč so ljudstvu v pomoč!

— **V Fari pri Kostelu se je 15. t. m.** kakor smo že poročali, pričel čipkarski tečaj. Zanimanje zanj je splošno, ker ljudje željno iščejo kakega pridobitnega dela. Akcijo je zamislil in izvršil poslanec Škulj. Če rabimo frazeologijo »Jutra«, bi se izrazili, da se je v Fari otvoril prvi »leteča učiteljica«, kamor je priletela prva »leteča učiteljica«. Tako namreč pojmuje »Jutro« pomoč bednemu ljudstvu, ki leti v gospodarsko propast.

— **Italijanski kralj na Reki.** Uradno poročajo, da pride italijanski kralj na Reko v nedeljo, dne 2. marca.

— **Vredno posnemanja.** Pri sestavi proračuna za sodni okraj Metlika so zbrani župani določili iz okrajne blagajne prispevek 1000 Din desetim kmetovalcem iz okraja Metlika, ki se udeležijo kmetijskega poučnega tečaja na Grmu. Čast zavednim županom in vsem, ki so k temu sklepu pripomogli. Ako bi ta lep čin posnemali tudi naši drugi okraj, bi to gotovo znatno pripomoglo k gospodarskemu napredku naše dežele, katerega smo tako silno potrebni.

— **Pod naslovom »široke samonprave«** poroča »Hrvat«, da je zagrebška občina dovolila zborovodju v zagrebški župni cerkvi sv. Marka prof. Vilharju v znak priznanja za njegovo dolgoletno delovanje častno mesečno pokojnino v znesku 1000 K, pokrajinska uprava za Hrvatsko pa je ta sklep mestne občine razveljavila, češ da občina nima pravice dovoljevati častnih pokojnin, čeprav znaša proračun mestne občine Zagreb okoli 400 milijonov kron letno.

— **Japonski rimski poslanik obišče Jugoslavijo.** Naše rimsko poslanstvo je obvestilo vlado, da v kratkem obišče Jugoslavijo japonski poslanik v Rimu, da prouči gospodarske razmere v naši državi.

— **Mednarodna komisija za zrakoplovstvo v Parizu.** V Parizu se je osnovala mednarodna komisija za zrakoplovstvo, ki ima naloge, da izdela pravilnik za mednarodni zrakoplovni promet. Stroški za komisijo so se sorazmerno porazdelili na sodelujoče države. Na našo drdavo odpade 10.000 francoskih frankov letno.

— **Potovanje v Švico.** V svrhu upoznanja švicarskih razmer in za poglobitev gospodarskih odnosov med našo državo in Švico, namerava švicarski konzulat v Zagrebu prirediti skupno potovanje v Švico. Za potovanje bi prišli v prvi vrsti vpoštev industrialeci, trgovci, obrtniki, pridružit bi se smeli pa tudi drugi, kakor turisti itd. Natančnejši podatki o programu, vznem redu in stroških potovanja, se bodo še priobčili.

— **Razstava umetnin iz zadnjih vojn.** Belgrajski listi poročajo, da namerava ministristvo za prosveto ob 10 letnici svetovne vojne prirediti razstavo umetnin, ki se kakorkoli nanašajo na osvobodilne vojne 1912—1918 ter predstavljajo prizore, alegorije ali osebe iz teh vojn. S tem hoče dati ministristvo umetnikom pobudo, da posevajo svoje delo predmetom iz najnovejše narodne zgodovine, kajti z umetninami te vrste se bodo okrasile vse nove javne zgradbe v Belgradu.

— **Železniške svezje z morjem.** Glasom zadnjih vesti, bodo dela na gravitacijski železnici pri Bakru v dobrih treh mesecih dovršena ter se proga izroči prometu meseca junija. Istotako bo po zagotovilih iz prometnega ministristva do junija dovršena proga Gospić—Knin. Če bo le res!

— **Nov mornariški arsenal.** Zadnji vojaški uradni list objavlja naredbo v ureditvi novega mornariškega arzenala v Tivatu v Boki Kotorski.

— **Narodna dobrotnika.** Znana dalmatinska bogataša in narodna dobrotnika Miho Mihamović in Paško Baburica sta sklenila, da na lastne stroške ustanovita osnovne šole po vseh vseh dubrovniškega okraja, kjer jih še ni.

— **Smrtna kosa.** Umrl je v Livnu v Dalmaciji vpokojeni duhovnik don Ivan Barbić. Pokojnik je veliko delal na gospodarsko-združnem polju.

— **Ureditev splitskega Marjana.** Kar je Tivoli z Rožnikom za Ljubljano, to je Marjan za Split. Splitčani so z vso verno na delu, da Marjan čim lepše uredi. Te dni začno graditi monumentalno skalinado na drugi vrh. Na vrhu uredi 50 m dolgo in 15 m široko planoto, s katere bo neoviran pogled na oba morskazaliva in celo okolico. Na planoti zgrade monumentalno razgledno zgradbo, pri katere načrtu bo sodeloval Meštrović.

— **Dalmatinska gospodarska razstava v Belgradu.** Sredi meseca marca t. l. priredi splitski Deželni gospodarski svet v sporazumu z belgrajskim Poljoprivrednim društvom v Belgradu razstavo vseh dalmatinskih proizvodov, predvsem pa kmetijskih (vina, žganja, likerjev, fig, višenj, olja, rožičev itd.).

— **Prirodoslovni muzej v Splitu.** V Splitu se je uvedla akcija za ustanovitev prirodoslovnega muzeja.

— **Za prehrano brezposelnih v Zagrebu.** Zagrebški listi poročajo: Veliki župan dr. Čimić je v ljudski kuhinji iz lastnih sredstev poravnal stroške za prehrano 100 brezposelnih. Okrožni urad za delavsko zavarovanje je naznanil borzi dela, da se od 22. t. m. dalje organizira prehrana vseh brezposelnih.

— **Pragmatika za mestne uradnike v Zagrebu.** Zagrebški mestni svet je sklenil novo pragmatiko za mestno uradništvo, ki je izdelana po državnem uradniškem zakonu iz leta 1923. Višina plač se ravna po kvalifikaciji, napredovanje se vrši avtomatično vsaka tri leta. Plače višjih in starejših uradnikov znašajo za 80, 90 in 100 odstot., nižjih in mlajših uradnikov pa za ne celih 50 odstot. Najvišji uradniki bodo dobivali po 8000, srednji po 4000, najnižji in najmlajši nad 1000 dinarjev mesečno. Draginske doklade se bodo določale vsako leto po cenah najvažnejših življenjskih potrebščin.

— **Prometna svezja med Novim Sadom in Petrovaradinom.** Ker so se tekom zadnjih let razvili med Novim Sadom in Petrovaradinom najtesnejši socialnogospodarski odnosi, tako da se smatrata obe mesti kot enota, se je po

porušanju pilotskega mostu preko Donave pokazala nujna potreba takojšnje nove prometne zveze. Mestni svet je sklenil, da se nemudoma napravi brod.

— **Za izenačenje srbsko-hrvatskega pravnopisa.** Prosvetni svet v Belgradu je to dni razpravljaj o predlogu splitske sekcije Profesorskega društva za izenačenje še obstoječih različnih srbsko-hrvatskem pravnopisu, znanstveni terminologiji in nomenklaturi. Sklenili so, da se naprosi prosvetno ministristvo, da čim prej sestavi strokovne komisije, ki naj to vprašanje končno rešijo.

— **Lepe razmere v zagrebških bolnišnicah.** Na zadnji seji zdravniškega društva v Zagrebu je dr. Župić povedal, da morajo bolniki v zagrebških bolnišnicah ležati cele dni brez perila popolnoma goli, dalje ne dobivajo dietne hrane, ker ni sredstev in tudi zdravil ne dobivajo, ker so predraga. Manjka tudi potrebnih aparatov. — Na vsak način razmere, ki delajo državni upravi vso čast...

— **Sarajevske banke ne bodo gradile stanovanj.** Sarajevske banke, ki so bile po polnomočnih odločbah vseh pristojnih inštanca dolžne, da takoj začno graditi svoje lastne hiše, so se iz zagate izmazale: nekatere so se združile z drugimi bankami, ki že imajo svoje zgradbe, druge so naznanile, da nehaajo poslovati, a tretje so odpustile toliko svojega uradništva, da sedaj niso več dolžne graditi stanovanj. Kdor zna, pa zna.

— **Velik vlom v Kranju.** Predsinočnjim je bilo vlomljeno v hišo Ivana Rakoveca, trgovca z usnjem v Kranju in ukradeno 25.000 Din gotovine v raznih bankovcih, 1000 srebrnih kron in goldinarjev, 35 cm dolga ročna blagajna in 2 hranilni knjižici in sicer ena Kranjske hranilnice in druga Kmečke posojilnice v Ljubljani.

— **Poneverba.** Carinski posrednik spedijske tvrdke »Čehoslovajac« v Zagrebu 45 letni Viko Weber, je poneveril 45.000 Din in je neznan kam pobegnil.

— **Izgnan je iz naše države za nedoločen čas zaradi tatvine večkrat predkaznovani Josip Hudelist, doma iz Tinj na Koroškem.**

— **Pobegnil je od svojega gospodarja Edvarda Kukca 33 letni hlapec Jurij Buchmald.** Ukradel je gospodarju skoro novo obleko.

— **Razne tatvine in vlomi.** Posestnici Ivan-ki Ahačič v Zlatni pri Begunjah je ukradel domač hlapec več svinjskega mesa in žganja, ter je neznan kam pobegnil. — V Kolenčni vasi je bilo vlomljeno pri posestniku Francu Nose in ukradeno skoro nova črna obleka, rjave hlače, suknjič, površnik, ovratnik iz kože, zimska suknja, črna klobuk, več raznega perila, dežnik, 4 m blaga »ribes«, zlat prstan z rdečim kamnom in zlat poročni prstan v skupni vrednosti 6000 Din. — V Dolenji vasi je bilo ukradeno krojaču Albinu Derču 120 m moškega sukna razne barve, 15 m črnega kloba, nov moški površnik, črna boks koža, srebrna Rosskopf ura in nekaj gotovine v skupni vrednosti do 40.000 Din. — V delavni podražljive južne železnice v Mariboru je bil ukraden 10 m dolg in 65 mm širok gonilni jermen vreden 450 Din. — V bolnici v Karlovcu je ukradel nekdo bolniško haljo, novo moško obleko, zimsko suknjo, klobuk in očala z zlatim okvirom v skupni vrednosti preko 2000 Din. — Od svojega gospodarja pekoveškega mojstra Jožeta Kocjana v Lokah je pobegnil vajenec Peter Sterniša iz Sela pri Kranju in mu poneveril manjšo vsoto denarja. — Na električni napeljavi v bližini vasi Klopce pri Slov Bistrici je bil ukraden koloturnik s 3 kolesi v vrednosti 2000 Din. Tudi je prerezal na več krajih varovalno vrv in je napravil s tem še 1000 Din škode. — V Zlatopolju je bilo vlomljeno v shrambo posestnika Franceta Novaka. Tat je odnesel lonce masti, 16 mesenih klobas in okrog 25 kg pšenice v skupni vrednosti okrog 400 Din.

— **Razne nesreče.** V gozdu uprave gornjegrajskih posestev ljubljanske škofije v Mariborju je drvarju Pavlu Jožetu hlood zlomil desno nogo. — V tovarni A. Westen v Celju si je delavec Leban Franc pri ekscentrični stikalnici zmečkal desno roko. — V isti tovarni si je delavec Kač Martin poškodoval levo oko. — V tovarni usnja Carl B. Mally v Trzinu je delavca Grosa Vinka udaril kol, s katerim je snemal jermenico in mu zmečkal desno roko. — V tovarni Titan v Kamniku se je delavec Burgstaller Andrej z železom ranil v dlan leve roke. Rana se je inficirala. — Pri gradnji železnice v Ormožu si je delavec Ščurir Josip zmečkal levo roko, delavec Pavlov Ivan pa desno roko. — V opekarni Ivana Ogrina na Črnučah je delavec Kavčič Andrej kopal ilovico. Pri tem se je nad njim odrtgal velik kos ilovice in ga podrl. Vsled težke poškodbe so ga takoj prepeljali v bolnico. — V tovarni za lesno impregniranje Guido Rütgers v Hočah je delavcu Frassu Alojziju padel brzojavni drog na prsa; oddan je bil v mariborsko bolnico. — Ko se je delavec Pirš Filip vračal iz nočne službe v pivovarno Tomaža Götzla v Mariboru proti domu, je na zmirljih tleh padel in si zlomil več reber na levi strani. — Pri gozdnem uradu Karola Auersperga v Kočevju se je tesar Zbašnik Rihard močno usekal na levo koleno. — V tovarni A. Westen v Celju je delavcu Tomažiču Ferdinandu železen drobec poškodoval desno oko, vsled česar je moral v bolnico. — V gozdu Franca Dolence iz škofje Loke je drvarju Filipu Wohlhartu hlood zmečkal levo nogo. — Dltmajer Pavel, delavec pri trgovcu Karničniku Gasperju v Ru-dečembregu si je pri sekanju drv odsekal dva

prsta na levi roki. Oddan je bil v mariborsko bolnico. — Čuš Simona, hlapec pri Jerneju Branchartu v Ptujju je udaril konj s kopitom v levo nogo in ga tako poškodoval, da so ga morali prepeljati v bolnico. — V tovarnici stekla v Hrastniku si je dninar Kuhar Jožef poškodoval desno oko. Poškodba bo imela trajne posledice.

Primorske novice.

— **Škof dr. Fogar zasede svojo stolico.** Pučki Prijatelj poroča, da nastopi tržaški škof dr. Fogar svoje mesto dne 9. marca.

— **Glavna skupščina Političnega društva za Hrvate in Slovence v Istri se je vršila 14. t. m.** v Trstu. Govorili so poslanec Virgilij Šček, tajnik Boža Milanović, dr. Brajša in Peter Sironić, ki so vsestransko pojasnili spor s tržaškimi političnim društvom Edinost in potrebo po samostojnem društvu za Istro in skupnim delom z Goricani. Izvolili so ožji in širši odbor ter sprejeli resolucije, v katerih poleg drugega protestirajo proti italijančenju slovenskih šol in zahtevajo pouk krščanskega nauka v materinem jeziku.

— **Nasilje v cerkvi.** »Pučki Prijatelj« poroča, da je prejel 9. t. m. župni upravitelj na Vranji ustmeni ukaz, da se odslej ne sme v cerkvi ne peti ne opravljati kakršenkoli obred v hrvatskem jeziku. Berilo in sv. evangelij se mora čitati v italijanskem jeziku, dasi v fari ni riti ene italijanske družine in prebivalstvo italijanske ne razume. Na župeupraviteljevo zahtevo, naj mu dajo pismeni odlok, so odgovorili, da tega ni treba. Da ni svedoka!

Gospodarstvo.

Cene na svetovnem trgu.

V seznamu podamo cene v nekaterih važnejših trgovskih državah, kolikor pridejo v poštev na svetovnem trgu. Pri Angliji, Švici in Čehoslovaški velja osnovna indeksna številka 100 za leto 1914, pri Holandski, Ameriki in Franciji pa za leto 1913. To se pravi: Če si dal v svetovni trgovini za isto množino blaga leta 1913 ali 1914 100 enot, si jih dal leta 1922 ali 1923 toliko in toliko.

— **Anglija (po Economistu).** Konec: decembra 1923 — 166,2; sept. 1923 — 167,6; okt. 1923 — 168,4; nov. 1923 — 177,0; dec. 1923 — 178,6; jan. 1924 — 181,8.

— **Švica (dr. Lorenz v Nat. Ztg.).** Začetek: januarja 1923 — 174,7; sept. 1923 — 173,4; okt. 1923 — 181,1; nov. 1923 — 181,6; dec. 1923 — 182,5; jan. 1924 — 183,2; febr. 1924 — 183,4.

— **Holandska (Stat. osrednji urad).** Začetek: januarja 1923 — 157; sept. 1923 — 145; okt. 1923 — 148; nov. 1923. 1923 — 153; dec. 1923 — 154.

— **Amerika (Federal Reserve Board).** Začetek: januarja 1923 — 165; sept. 1923 — 163; okt. 1923 — 163; nov. 1923 — 163.

— **Francija (Statistique générale).** Konec: septembra 1923 — 423,6; okt. 1923 — 420,4; nov. 1923 — 446; dec. 1923 — 459.

— **Čehoslovaška (uradno).** Začetek: januarja 1923 — 1003; sept. 1923 — 957; okt. 1923 — 973; nov. 1923 — 964; dec. 1923 — 984; jan. 1924 — 990.

Zelo se pozna dviganje francoskega indeksa. Splošno se pa indeks povsod dviga. Tudi švicarski indeks za sredo februarja je spet narasel, za 0,1 odstot. Angleški indeks je bil v letošnjem januarju napram letu 1922 precejšnji; holadski je v dveh mesecih poskočil za šest enot. Amerika je do novembra zelo stalna. Napram septembru 1923 je šel tudi čehoslovaški indeks krepko kvišku.

* * *

— **g Izvoz v l. 1923.** Ravno kar je objavila generalna direkcija carin podatke o izvozu v mesecu decembru preteklega leta. V decembru 1923. je izvozila naša država blaga 274 tisoč 837 ton v vrednosti 827 milijonov 974 tisoč 102 dinarja. Napram decembru l. 1922 je količina izvoženega blaga narasla za 53 odstot., vrednost pa za 198 odstot. Pri tem je treba upoštevati, da je bila v decembru 1923 vrednost dinarja manjša kakor v decembru 1922. Decembra pr. leta je notral dinar povprečno 1.14 v Newyorku, decembra 1922 pa 1.22. — Glavni izvozni predmeti so bili: decembra pr. leta sledeči: gradbeni les, katerega izvoz je imel vrednost 114,3 milijonov dinarjev, suhe slive 91,6 milijonov, goveda 65,3 milijonov, žito 51,1 milijonov, jajca 48,2 milijonov, svinje 38,2 milijonov, pšenična moka 28,2 milijonov, koruza 17,8 milijonov, sveže sadije 16,6 milijonov, drobnica 16,4 milijonov, cement 15,0 milijonov itd.

V celem letu 1923 je znašal izvoz 3 milijone 025.914 ton v vrednosti 8 milijard 48 milijonov 843.930 dinarjev. V letu 1922 je bilo izvoženih 2 milijona 213.881 ton blaga v skupni vrednosti 3 milijard 691 milijonov 166.163 dinarjev. Iz teh podatkov je razvidno, da je količina izvoženega blaga narasla v letu 1923 v primeri s predidom letom za 36,7 odstot., vrednost pa za 118 odstot. Tudi če se vzame v poštev, da je povprečna vrednost dinarja bila v l. 1923 manjša kakor l. 1922, je vendar, kar kaže tudi porast količine vrednosti našega izvoza narasla. — Preračunana v dolarje na podlagi povprečnega celoletnega kurza dinarja na newyorški borzi je znašala vrednost izvoza l. 1922 50 milijonov dolarjev, 1923 pa 86 milijonov. Vrednost izvoza izražena v dolarjih je bila v letu 1923 za 36 mili-

jonov večja kakor v l. 1922. Iz tega sledi, da je lanskeletni izvoz bil po količini za 37 odst. večji kakor oni iz l. 1922, po vrednosti pa za 72 odst., na pa za 118 odst., kakor bi se dalo misliti po vrednosti izvoza v dinarjih.

g Konjski sejm v Zagrebu. Na zadnjem sejmu v Zagrebu so veljali težki konji po 20 do 30 tisoč dinarjev par, lahki konji po 12 do 15 tisoč, fijakerski konji 10 do 12 tisoč, enoletna žrebata 3500 do 5000 Din, dveletna žrebata po 6000 do 7500 dinarjev.

g Cena goveje živine v Zagrebu. Domači volji prvovrstni po 15 do 16 Din, slabši po 12.50 do 13.50 Din. Krave, prvovrstne, po 15 do 17 Din, druge vrste po 14 do 14.50 Din. Bosanski volji po 15.50 Din. — Cene so se v splošnem učvrstile, izvezni teleta, katerim je cena nekoliko popustila. Teleta so prodajali po 17.50 do 19 Din. Domače svinje so dosegle 26.50 do 27.50 Din (pretekli teden 25 do 27 Din), drugovrstne pa po 20 do 24 Din.

g Iz tržišča jaje. Položaj na tržiščih še ni točno ugotovljen, opaža se pa padanje cen. Produkcija v Franciji in Italiji je narasla in zato se je začel izvoz posebno v Švico, tako da so tržišča zaprla našemu blagu. Situacija na inozemskih tržiščih je prisilila izvoznike, da so znižali cene. Plača se pa za prvovrstno blago 1.35 dinarjev. V Švici notira promptno blago 200 švicarskih frankov. Na Zagrebškem tržišču so cene komaj po 1.125 do 1.60 do 2 dinarjev.

g Splitski Portland cement svetovne znamke »Salona« dobavi promptno in po brezkonkurenčni ceni tvornica »Split« del. dr. za cement Portland v Ljubljani, Aleksandrova cesta št. 12.

g Vprašanje ozdravljenja poljskih financ. Angleški izvedenec Hilton Young, ki proučuje poljske gospodarske razmere in ima na željo vlade izreči strokovno mnenje, je prišel do zaključka, da ima Poljska dovolj sredstev, da izvrši sanacijo. Treba je najprej ustaviti inflacijo, ki izvira iz primanjkljaja budžeta. Zato se mora najprej budžet sanirati, dohodke zvišati in izdatke znižati. Šele ko se deficit odpravi, naj se uvede nova valuta.

BORZA.

Zagreb, 22. febr. (Izv.) Pešta 0.2125—0.2425, Italija 3.49—3.52, London 354—357, Newyork 80.10 do 81.10, Pariz 3.40—3.45, Praga 2.9520—2.3820, Dunaj 0.1140—0.1145, Curih 13.90—14.025. Valute: dolar 79.25—80.25. — Narodna banka je intervenirala in je krila vse potrebe — od drugih bank skoraj nič blaga.

Curih, 22. febr. (Izv.) Pešta 0.0150, Berlin 0.000000128, Italija 24.95, London 24.92, Newyork 577.50, Pariz 24.45, Praga 16.79, Dunaj 0.008110, Bukarešt 3.27, Sofija 4.42, Beograd 7.20.

Ljubljanske novice.

Ij Vabila za prireditve dne 25. t. m. v »Unionu« so razposlana. Ker prihajajo dnevno številne reklamacije, se prosi občinstvo, da blagovoli priti po vabila danes od 3.—4. popoldne in v nedeljo dopoldne med 10.—11. v dvoran »Akademskega doma«, Miklošičeva cesta 5. — Ponovno opozarjamo, da se vršijo velike priprave in da bo prireditve ena izmed največjih v tej sezoni. Nadejamo se, da bo bela Ljubljana kljub nebratskim intrigam pokazala svojo simpatijo in sočutje do pogorelih Sličanov.

Ij Shod somišljenikov SLS za Spod. Šiško se vrši v nedeljo, dne 24. t. m. takoj po 10. sv. maši v samostanski dvorani v Spod. Šiški. Poročata podžupan dr. Stanovnik, občinski svetovalec Orehek in dr. Rožič o Ljubljanski komunalni politiki. Vsi na shodi!

Ij Socialni diskusijski večer. Snoči je predaval v Akademskem domu g. prorektor dr. Aleš Ušeničnik o bistvu socialnega vprašanja, ki tako silno razburja sodobni svet. Pojasnil je bistvo kapitalizma in kapitalističnega družabnega reda, razbistril možnosti drugega družabnega reda in posamezne teze obrazložil s praktičnimi primeri. Nato se je razvila živahna debata o posameznih delih predavanja. Noben debater po našem mnenju v težka vprašanja ni prinesel več jasnosti kakor jih je razbistril že predavatelj sam. Ker se diskusija ni končala, se bo nadaljevala prihodnji petek ob 8. zvečer.

Ij Konkurzi. Ljubljana ima zopet svojo senzacijo. Senzacija dneva, kakor se to tako lepo po nemško pravi, so konkurzi. Kamor prideš, povsod te preganja konkurz. Ne smeš ne na ulico, ne v gostilno, ne domov, ne v kavarno in ne v pisarno. Povsod sam konkurz. »Ali si že slišal?« — »Kaj?« — »Ta je v konkurzu, pa ta tudi in ta tudi.« — »Za koliko pa?« — Na to vprašanje ti začne tak klepetavec stresati in razmetavati milijone kot korenje. Potem pa banke! Ta bo padla, pa ta tudi in ona tudi. Vse bo padlo: vse trgovine, vse banke in vse posojilnice in hranilnice, sploh vse denarne mošnje. Ljubljana bo kar naenkrat brez flica v žepu, cela Ljubljana bo en sam ogromen konkurz. — Take vesti »razburjajo« sedaj mirne Ljubljancane. Ni treba menda še posebej poudarjati, da so vse take in podobne vesti silno pretirane. Konkurzi so bili, so in bodo. Bilo jih je dovolj pred vojno in bo jih tudi po vojni, pa naj stoji dinar v Curihu na 0.00001 ali pa na 10.000. Konkurzi so nezgibni pojav gospodarskega življenja, so tudi jako neprijetni za vse, ki jih zadevajo, ampak tako strašno pa le ni, kakor bi jih radi razni ljudje naslikali. Ljubljanske trgovine

bodo uspevale tudi še nadalje, ravno tako denarni zavodi in sploh vse gospodarsko življenje se bo razvijalo včasih dobro, včasih slabše, kakor se je razvijalo doslej, pa če imamo kakšen konkurz ali pa nobenega.

Ij Eksplozija v Hilšerjevi ulici. Na dvorišču tvrde »Svetlac« v Hilšerjevi ulici je čistil delavec Ložak pločevinast sod, v katerem se je nahajal preje bencin. Ložak se je hotel prepričati, če je sod že zadostno osušen in je napravil poskus z ognjem. To neprevidnost pa je drago plačal. Plini v sodu so eksplodirali s silno detonacijo in Ložaka je vrgel zračni pritisk dva metra proč ob tla. V bližini stoječih hišah je popokalo na oknih več šip. Ložaka so odpeljali v bolnico, kjer pa se je izkazalo, da njegove poškodbe niso težke in bo mož kmalu okreval in ne bo imel nobenih posledic. Sodov od bencina pa gotovo ne bo šel več zažigat.

Ij Radi sumljivega obnašanja je bil aretiran neki Simon Anič, doma iz Šibenika. Po došlih informacijah iz Trsta je ta mož prefrigan in zelo nevaren tat in je bil v Trstu pod policijskim nadzorstvom.

Ij S ceho je ušel v Češnovarjevi gostilni v Kolodvorski ulici Janez Derčar, doma baje nekje od Domžal.

Ij Policijske ovadbe. V zadnjih 24 urah so bile vlozene pri policijskem ravateljstvu te le ovadbe: 1 radi tatvine, 2 radi pijanosti, 7 radi prestopka cestnopolcijskega reda, 2 radi pasjega kontumaca, 1 radi potepuštva in 1 radi plesa brez policijskega dovoljenja v javnem lokalu.

Ij Prijet tat. Na Dunajski cesti je prijel stražnik radi sumljivega obnašanja delavca Leop. Avšiča, ki je nesel namizni prt in brisačo. Prvič je trdil, da je dobil te stvari od pekovskega pomočnika Cankarja, končno pa je priznal, da jih je ukradel v gostilni Zabjek na Poljanski cesti, kjer je popival z nekim rekrutom.

Ij Od svojih staršev na Sv. Petra cesti 24 je pobegnih 13 letni učenec Nikola Gamerc. Dečko je čedno oblečen; kam je pobegnil in zakaj, še ni znano.

Ij Ogenj. V trgovini s steklenimi izdelki Klein v Wolfovi ulici se je vnel pri peči ogenj, katerega pa so hitro pogasili in ni napravil večje škode.

Ij Poskušen vlom. Dva okrog 25 letna neznan moška sta poskušala vlomiti včeraj ob pol treh zjutraj v stanovanje Andreja Severja na Opekarski cesti 53, pa sta bila prepadena in sta pobegnila.

Ij Tatvine. Uradniku češke industrijske banke Vaclavu Vidnerju je ukradel neznan vlomilec iz stanovanja v Rožni ulici popolnoma novo temnomodro obleko in nove čevlje. — Soprog mestnega učitelja v Škofiji Loki je bila ukradena na glavnem kolodvoru knjižica za nakup živil tvrde Fojhar, pooblastilo odvetnika dr. Pegana in 90 Din gotovine. — Čevljarskemu pomočniku Leop. Gerkmanu je bil ukraden siv suknjič vreden 800 Din. — V mestni klavnici je bila ukradena iz suknjiča mesarskemu pomočniku Antonu Debelaku rdečkasta listnica z vsebino 182 Din.

Velika nesreča na glavnem kolodvoru.

Včeraj okrog 4 zjutraj se je pripetila velika nesreča, ki sicer ni zahtevala človeških žrtve, pač pa je napravila večmilijonsko škodo. V bližini železniškega prelaza so nakladali na železniški stroj lažjega tipa premog. Da bi se lažje in priročneje nakladalo, je hotel delavec, ki je nadzoroval delo, stroj za par metrov premakniti. Zlezel je na stroj in spustil paro v gonilni cilindar. Stroj se je premaknil. Ko pa je hotel delavec paro zapreti in stroj ustaviti, se mu je pokvaril vzvod in stroj se je začel vedno hitreje premikati. Delavec je skočil s stroja, ki je drvel z brzino 40 km preko postaje. Vse kretnice so bile naravnane proti glavni okretnici, ki leži nasproti carinskih uradov. Skoro 200 m daleč je plesal in dirjal stroj brez vsakega vodstva po postaji. Pripeljal se je tudi na glavno okretnico, kjer je stal že zakurjen stroj težjega tipa in sicer že napol obrnjen. Stroj, ki je norel po kolodvoru, se je pripeljal tudi do te okretnice in se je končno prekučnil v globoko jamo. Pri tem pa je treščil tudi nekoliko v večji stroj, in ga je zelo poškodoval. Na stroju se nahajajočemu osebu se k sreči ni ničesar pripetilo. Poškodovana sta oba stroja, manjši je tako razbit, da ga bodo morali razdejati. Polomljen pa je tudi mostič okretnice. Škoda je zelo velika in trdijo strokovnjaki, da znaša več milijonov kron. Kdo je prav za prav kriv nesreče, bo ugotovila preiskava, ki so jo takoj uvedli.

Iz slovanskega sveta.

— **Letošnji unionistični kongres na Velebradu.** Kakor smo že poročali, se je dne 4. t. m. v Olomucu vršilo posvetovanje pod predsedstvom nadškofa dr. L. Prečana, na katerem so bila na dnevnem redu temeljna vprašanja za letošnji unionistični kongres na Velebradu. Po rešitvi gospodarskega vprašanja (prenočitve in oskrba gostov) so določili kot glavne točke kongresnega programa naslednja temata: Cerkveni nauk sedanjega vzhoda o temeljih cerkve in o načelih združitve; veljaja patriarhatov po njihovem zgodovinskem, dogmatičnem in kanoničnem pomenu; potrebni koraki za uresničenje združitve v slovanskih državah; Apostolat sv. Cirila in Metoda kot najuspešnejše sredstvo za doseg združitve in končno socialno in karitativno delo za ruske begunce. Poleg teh glavnih točk pridejo na dnevni red še razna druga vprašanja. Končno so sklenili, da se naprosita vlada in zunanje ministrstvo, da inozemskim gostom dovolita olajšave za potovanje in bivanje v republiki. Sv. stolica se naprosi za dovoljenje, da se smejo sv. maše začeti kongresa brati v slovanskih jezikih. Kongres se vrši koncem julija.

— **Novo ljudsko štetje na razširjeni podlagi.** V Češkoslovaški republiki nameravajo l. 1926 izvesti novo ljudsko štetje na znatno širši podlagi. Poleg drugega bodo zbrali vse podatke o obrtni in domači industriji, v katero svrhu bo državni statistični urad izdelal posebne vprašalne pole.

— **Tikanje v češkoslovaški armadi.** Češkoslovaško ministrstvo za narodno obrambo namerava v češkoslovaški armadi uvesti tikanje. Višje častnike bodo po francoskem zgledu nagovarjali z »naš«: »naš generale«, »naš poročnik«, nižje šarže pa samo z njihovim činom.

— **Sablja se zopet uveljavlja.** Na Češkoslovaškem prvotno častniki in orožniški častniki izven službe niso smeli nositi orožja; kasneje se je uvedla sablja za častnike v armadi, te dni pa je izšel ukaz, s katerim se uvaža sablja tudi za orožniške častnike.

— **Žrtvi vojnega posojila V Liberču** na Češkem je te dni 65 letni arhitekt Anton Pehersdorfer ustrelil najprej svojo 71letno soprogo Jožefo, nato pa še samega sebe. V smrt je starca gnala beda, ker je bil večji del svojega premoženja vložil v vojna posojila.

— **Nov visokošolski praznik v Rusiji.** Ruski visokošolci so sklenili, da ne bodo več praznovali Tatjaninega dne (11. januarja), ampak 21. februarja kot spominski dan na velike dijaške demonstracije l. 1899.

Zanimivosti.

ZAKAJ JE TAKO MRAZ?

Ne že toliko mraz sam na sebi nam vsiljuje to vprašanje, temveč veliko bolj še trajnost mraza. Tako dolgo že. Saj se sicer vrine med dele mrzle dobe kakšen daljši manj mrzli presledek. Na gornje vprašanje odgovarja vodja berlinskega meteorološkega zavoda, dr. Treibig. Veliki zračni pritisk v Sibiriji je leto izredno trdovraten, barometer je šel večkrat na 780. Mrzlega zraka je tam toliko nakopičenega, da govorijo o posebnem »telesu mrzlega zraka«. Od tega sibirskega telesa z njegovimi vzhodnimi vetrovi se je raztegnil dolg jezik čez Skandinavijo proti do Irse. To telo se noče kar nič premakniti: topli zrak, prihajajoč od Atlantskega morja, se ob njem odbije in zdrkne ob straneh naprej; na eni strani proti severu gor, na drugi pa proti obalam Sredozemskega in Črnega morja.

Trajno odnehanje mraza bo nastopilo šele tedaj, če bo naskočilo sibirsko-evropski blok več sovražnikov nizkega pritiska in ga omajalo. Zgodi se to na ta način, da topli zrak ne zdrkne ob straneh naprej, temveč se vzpne gor na plasti mrzlega zraka. Več takih naskokov je potrebnih, preden je blok zadosti omečen in zrahljan.

Tako nenaravno kakor je sedanji trajni mraz, so tudi vetrovne razmere. Severni severovzhodni in vzhodni vetrovi po zimi v srednji Evropi niso pogosti; letos so pa.

Potreben je torej splošni napad na pokrajino visokega pritiska, pa bo boljše.

ODVETNIŠKA SKUŠNJA V RUSIJI.

Kakor vsi drugi intelektualci so tudi odvetniki po revoluciji odkrili novi boljševiški vladi svoje sodelovanje. Mislili so, da bo boljševiške vlade kmalu konec; pa je ni bilo in odvetniki so začeli stradati, kar pri tem stanu ni baš navada. Boljševiki so si pomagali s tem, da so s starimi zakoni in in dotedajnimi sodišči odpravili tudi odvetniški zagovor in so ga poverili meščanom, ki so se oglasili. Znanja zakonov od teh ljudi niso zahtevali. Ko so pa začeli Rusi z novo gospodarsko politiko, ki upošteva tudi privatno iniciativo in lastnino, so stari skušeni juristi pri trustih in trgovskih ter industrijskih podjetjih zopet našli svoj delokrog. A le majhno je bilo število teh srečnih, ker je bilo takih podjetij vendar samo malo.

Boljševiki so sčasoma uvideli, da brez juristov stvar ne gre naprej, in so ustanovili novo korporacijo odvetnikov za civilne in kazenske procese. Stari odvetniki so videli, da je njih upanje na padec boljševiške vlade za doglede čas zastoj, in so prosili za vstop v novo družbo. To pa ni bilo tako lahko, kakor so si predstavljali. Prvič je število zelo omejeno; v Moskvi na primer, najvažnejšem okraju za odvetnike v Sovjetski Rusiji, je število določeno na 330, kar je za Mosko zelo malo. Za teh 330 mest je prosilo 1800 kandidatov, med njimi veliko znamenitih zastopnikov ruske odvetniške zbornice iz predrevolucijske dobe. Večina je bila seveda odklonjena; iskali so službo na deželi. V Moskvi so bili nastavljeni v prvi vrsti komunisti.

Kajti pripustitev je poleg omenjenega števila odvisna še od veliko drugih faktorjev. Vsak kandidat mora izpolniti formular in navesti tam svojo izobrazbo, potem pa tudi svoje politično prepričanje. Nato mora pa napraviti še izpit, pri katerem pa ne gledajo toliko

na poznanje zakonov, kakor na stanovsko zvestost kandidata, na njegovo pojmovanje o sovjetski justici in na njegovo poznavanje marksističnih nauk.

Par vprašanj naj navedemo, na katera mora kandidat odgovoriti in sicer v smislu izpraševalne komisije. Poroča nam o tem danski »Algemeen Handelsblad«. Vprašanje: »Če meščan na cesti sune delavca v rebra in mu odgovori delavec z udarcem v obraz, ali je delavec kriv?« Odgovor se mora glasiti: »Ne kajti stanovsko nasprotstvo se je s tem dejanjem pokazalo na čisto zakonit način.« Vprašanje: »Ali je sovjetska justica pristranska ali nepristranska?« Bog ne daj, da bi kdo rekel, da je nepristranska, brez usmiljenja ga zavrnejo. Če hoče izpit napraviti moraš reči: »Sovjetska justica je pristranska, ker mora biti vsaka stanovska justica taka.« Najbolj zanimivo je pa tole. Vprašanje: »Kaj bi naredili Vi, če bi sovjetska vlada padla?« Kandidati so se na vso moč trudili, da bi odgovorili tako, kakor bi bilo prav. Eden je rekel: »Poklical bi delavce na pomoč.« Drugi: »Bratril bi vlado z orožjem v roki.« Itd. Noben odgovor se komisiji ni dopadel. Slednjič je neki posebno brihten kandidat dobil pravi odgovor in so ga »s pohvalo« imenovali za odvetnika. Rekel je: »To vprašanje je odveč, kajti sovjetska vlada ne more nikdar pasti.«

SVETOPISEMSKA STATISTIKA.

Še zmeraj je dosti ljudi, ki imajo preveč časa. Tako je nekdo izračunal, da ima angleška prestava sv. pisma 3,586.489 črk, 773.692 besed, 1189 poglavij. Beseda »in« se nahaja 46.227 krat, beseda »Gospod« 1855 krat. Neki verz v 7. poglavju knjige Esra ima vse črke alfabeta razen i. 19. poglavje 2. knjige kraljev se glasi ravnotako kakor 37. poglavje v knjigi Izaija. Najdaljši verz je deveti v osmem poglavju Estere, najkrajši je 35i v 11. poglavju Ioana. V 107. psalmu so 8., 15., 21. in 31. verz enaki; vsi verzi 136. psalma se enako končajo. Nobeno ime v sv. pismu nima več kot šest zlogov.

VLAK, KI SE NE USTAVI.

Na Angleškem delajo že dalj časa poskus se z vlaki, ki se ne ustavijo. Delali so jih že pred vojno, vojska jih je prekinila, sedaj so pa spet začeli. Gre za to, da se vlaki na postajah nič ne ustavljajo, temveč vozijo kar naprej od prve do zadnje postaje. Vstopanje in izstopanje se vrši na ta način, da začne vlak pri vstopu v postajo prav počasi voziti in ljudje lahko vstopajo in izstopajo. Ob vagonu je napravljena zelo široka deska v natančno isti višini kakor je peron; treba je samo stopiti na to desko, pa smo v vlaku. Prav tako tudi izstopimo. Kakor hitro je pa vlak zunaj postaje, začne takoj zelo hitro voziti; in, počasi zopet, ko zapelje na prihodnjo postajo. Ta nenadna sprememba hitrosti je omogočena valed čisto novih naprav, doslej še neuporabljenih. Dobček je velik, prihranimo čas in s tem vse drugo. Izven postaj vozi vlak s hitrostjo 82 km na uro, na postajah pa samo s hitrostjo dveh kilometrov in pol. Pešec napravi pri navadni hoji na eno uro pet kilometrov. Kolesa imajo pnevmatiko in ni torej nobenega hrupa.

KLEPETULJA.

Eden najslavnejših modernih slikarjev je bil Hans Makart (1840—1884). Jako malo je govoril, in nobena reč mu ni bila bolj zoprna, kakor klepetavost. Zelo rad je igral šah in nikdar ni odklonil, če ga je kdo povabil na igro. Bogat Amerikanec bi se bil rad seznanil z njim; rekel so mu, naj pride zvečer v kavarno, kamor je Makart zahajal. Prišel je, kmalu za njim pa slikar. Domenili so se bili, da bo igral z Makartom najprvo vsakdanji njegov soigralec, da bo pa potem odstopil svoje mesto Amerikanecu. Vse je šlo lepo po načrtu: eno uro je igral z Makartom stari znanec, je potem rekel, da mora oditi, na njegov stol se je vsedel Amerikanec in je z vprašujočim pogledom prosil za dovoljenje, da sme igrati. Makart je priklimal. Igrala sta naprej, znil ni nobeden niti besedice. Slednjič, po preteku dveh ur, je napravil Amerikanec odločilno potezo in je zmagovalno zavpil: »Mat!« — Nevolen je Makart vstal, je vzel klubok in šel z besedami: »S klopetuljami pa že ne igram.«

Po svetu.

— **Vdova Adama Müller-Guttenbrunnna** iz avstrijskega fiskusa. Pred letom dni je na Dunaju umrl vojvodinski nemški pisatelj Adam Müller-Guttenbrunn, ki ga vojvodinski Nemci visoko časte. Premoženja ni zapustil nikakega. Avstrijska oblast je njegovi vdovi priznala le pokojnino poštnega oficijala, katero službo je Guttenbrunn opravljal do svoje starosti. Vrh tega je avstrijska davčna oblast predpisala vdovi 10 milijonov zapuščinskega davka, sklicujoč se pri tem na založniške pravice, ki jih je vdova podedovala po svojem možu. Te pravice so pa jako dvomljive vrednosti in niso vdovi prinesle nobenega flica. Ker ni mogla plačati predpisanega davka, so ji poslali v hišo eksekutorja. Nato se je vdova usmiliła dunajska mestna občina, ki je kupila iz Guttenbrunnove zapuščine nekaj stvari in plačala zanje 10 milijonov.

— **Gospodarski nadzornik za Ogrsko.** Kakor je dobila Avstrija po dovolitvi mednarodnega posojila svojega finančnega nadzornika v osebi dr. Zimmermanna, tako bo dobila svojega nadzornika tudi Ogrska. Za gospodarske

ga nadzornika na Ogrskem je določen ravnatelj »Federal-reserve-banke« v Bostonu gosp. Harding, ki je že odpotoval v Evropo.

— Ukinitve dovoljenja za raziskavanje Tutankhamenovega groba. Iz Kaira poročajo, da je egiptovska vlada razveljavila dovoljenje za raziskavanje Tutankhamenovega groba, ki ga je imela grofica Carnarvon.

— Za obnovo tujkega prometa v Nemčiji. Pred kratkim se je v Berlinu vršila enaka o obnovi tujkega prometa v Nemčiji, kakere so se poleg prizadetih gospodarskih krogov vdeležili tudi zastopniki oblasti. Sprejeli so sklepe, v katerih zahtevajo odpravo vseh izjemnih vojnih in povojnih določb za tujce, odpravo davkov, ki podražujejo prenočišča, izenačenje cen z valuto itd.

— Draginski isprej v Budimpešti. Vseled nenadnega padca vrednosti ogrske krone so se cene živl silno dvignile. Prišlo je do draginskih nemirov, v katere je morala poseči policija.

— Znamenita Vazovska knjižnica prodana. »Germania« poroča, da je bivši saški kralj Avgust znamenito Vazovsko knjižnico prodal hamburškemu antikvarju L. Friedrichsenu. To je ena nazdragocnejših zasebnih knjižnic v Nemčiji. Ustanovil jo je Gustav Adolf IV. l. 1809., čim se je bil odvedoval švedskemu prestolu. Za njim jo je podedovala njegova hči, žena tedanjega saškega prestolonaslednika Alberta ter je poslej ostala v posesti saške kraljeve družine. Knjižnica šteje 3600 zvezkov in obsega dragocene prvotne zidaje tedanje nemške in francoske literature.

— Umestne vprašanje. V Berlinu je zavladala vsled silnega padca nemške marke velika beda, zlasti med otroci. Da rešijo vsaj mladino lakote in pogina, so organizirale razne dobrodelne družbe več pomožnih akcij za odrasle in za deco. Ena najznamenitejših od teh družb je anglo-ameriška »Allanc-družba, ki ji predseduje general Allan. Ta pa je te dni nepričakovano vprašal svojega zastopnika v Berlinu, naj mu takoj odgovori, s kakšnim prispevkom se je odzval za gladujoče v Nemčiji nemški milijarder Stinnes! — Mogoče bo Stinnes ta migljaj s kolom razumel.

— Rim brez vode. Vseled poškodovanja velikih vodovodnih cevi v dolžini okoli 40 m je Rim že dva dni brez dobre pitne vode. Vodo morajo črpati iz vodnjakov.

— Neznane otoke iskat se je nedavno odpravila iz Clevelanda (Ohio) posebna komisija 16 učenjakov tamkajšnjega naravozgodovinskega muzeja. Njih cilj je južni del Atlantikega oceana. Potovanje bo trajalo dve leti. Komisija hoče dognati lejo in vse druge podrobnosti tam ležečih malo znanih otokov. Posebno pa jo zanima skrivnostni otok Bouvot, o katerem trdijo mnogi pomorščaki, da dejansko obstoja, da so ga videli in se ob njem usidrili, dočim drugi trde, da ga niso mogli najti, ker jim ga je nenadoma zakrila megla. Otok naj leži približno tisoč morskih milj jugozapadno od Rta Dobre nade. Komisija, ki ji na čeluje prof. Simson iz Clevelanda, bo prebila zimo v Južni Afriki in ji bo služil Kapstadt kot baza. Obpluti namerava krog 30.000 milj in preiskati do 50 manjšanih otokov, posebno skupine Sandwiških, Tropiških in Ferandarskih otokov.

Naznanila.

Ljudska visoka šola v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 24. t. m. ob 10. dopoldne v zbornični dvorani na univerzi javno, vsakomur dostopno predavanje o naslednjem predmetu: »Vera kot činiatelj življenja«. Predava g. Fr. Terseglav.

Nova založba. Vse člane opozarjamo, da bo redni občni zbor Nove založbe dne 23. februarja (v četrtek) ob 20. v dvorani Akademskega doma. Sporred je po pravihli izvečen v poslovnih prostorih Nove založbe. — Načelstvo.

Družabni klub ima nocoj ob 8. odboročo sejo. Seja zelo važna.

Zelo interesantno predavanje v društvu »Sotac« v Ljubljani se vrši danes, v soboto v salonu pri »Levici«. Na tem večeru predava namreč prvič v društvu »Sotac« ravnatelj trgovske akademije g. dr. L. Böhm o zelo važni temi in sicer: »Pomen morja«. K temu velezanimivemu predavanju vabimo člane, prijatelje in znance, posebno pa iz trgovskih krogov. Pričetek točno ob pol 9. zvečer. Vstop vsakomur prost.

Obrtno društvo za politični okraj Kamnik priredi danes zabavni večer v Kamniškem domu, na katerega so vabljene vsi obrtniki in prijatelji obrtnosti. K obični udeležbi vabi odbor.

Koncert. Danes v soboto se vrši v kavarni Evropa koncert dravske godbe. Začetek ob 9. uri zvečer. Vstop prost.

Cerkveni vestnik.

e Kongregacije ljubljanske se s tem še enkrat opozarjajo na nedeljski veliki shod, ki bo ob štirih v Unionu. Udeležba naj bo polnoštevilna. Vstopnice se določijo danes pri Ničmanu, v nedeljo pred shodom pa pri vhodni. Številke na listkih se ujemajo s številkami sedežev. Pridite pravočasno! Med govori ni dovoljeno hoditi na sedeže. Zadnja pesem: O Marija, naša ljuba Mat, eno kitico, poje vsa dvorana!

e Začetek procesa za proglasitev Pija X. blaženim. Dne 14. t. m. so v Benetkah slovesno zaprisegli do 40 prič, ki so pozvane, da izpovedo v procesu za proglasitev Pija X. blaženim. Predsedoval je patriarh La Fontaine.

Prosveta.

pr V. umetnostna razstava »Kluba mladih« v paviljonu pod Tivolijem je odprta dnevno od 10—12. in 2—5.

pr Koncert jugoslovanske komorne glasbeni sicer drugi po redu, ki je bil določen za dan 8. marca 1924 je preložen na ponedeljek, dne 10. marca 1924. Na tem koncertu se bosta izvajala dva izvirna jugoslovanska kvarteta in sicer Konjevičev ter Stolcerjev. Njima sledi delo svetovne slave dr. Dvofakov kvartet v d-molu. Občinstvo, v prvi vrsti abonente teh komornih koncertov, opozarjamo na to spremembo datuma.

pr III. sinfonični koncert Muzike dravske divizijske oblasti, pod vodstvom dr. Josipa Čerina se vrši v ponedeljek, dne 17. marca v Unionski dvorani. Na tem koncertu bomo imeli priliko spoznati skladatelja Milenka Paunoviča in se izvajati na njem njegova jugoslovanska sinfonijska, katero je posvetil kapelniku dr. Josipu Čerinu ter mu je ob tej priliki z lastnorčno pisano partituro poslal sledeče iskrene vstiče: »Gosp. dr. Josipu Čerinu — Ljubljana. Štovani gospodine kolega! Sa neuprtenjem očkujem dan izvođenja moje »Jugoslavenske symphonije« i dovolite mi da tu svojo symphonijo posvetim Vama u znak trajnog prijateljstva i poštovanja. Zeleo bih, da na programu prilikom izvođenja njenog stoji, da je ova Vama posvećena. Partitura ostaje kot Vas. Mnogo Vas pozdravljam i do skorog viđenja u Ljubljani. — Milenko Paunović l. z., muzičar. Beograd, 12. februara 1924.«

pr 200letnica ruska Akademije znanosti. 2. februara se je vršila v Petrogradu svečana seja o priliki 200. obletnice ruske Akademije znanosti. Akademik Oldenburg kot tajnik je poročal, da je izkazalo delovanje akademije v preteklem letu znatni napredek. Akademikna knjižnica šteje do 100.000 zvezkov. Fizikalno-matematični institut je sezidal gravitacijsko poslopje in namestil vse potrebne instrumente. Zopet delujeta glavna zvezdarna in osrednja tehnična postaja v Vukovu. Lepo se razvija radijo-institut. Celi vrsti ekspedicijski so se posrečila važna znanstvena odkritja v Sibiriji, Tibetu in Novi zemlji.

pr Akademija »Martino della Scalac« v Veroni. Akademija »Martino della Scalac« v Veroni ima namen, da suži kot središče za zveze med znanstveniki, umetniki in književniki tako italijanskimi kakor inozemskimi. Akademija je pravkar izdala prvo številko svojega glasila, ki ga urejuje prof. R. Chiarelli. List prinaša poročilo o ustroju akademije in njena pravila.

pr Za ohranitev lesenih cerkva na Slovaškem. V šariški županiji na Slovaškem je veliko število lesenih cerkva, katerih slog je posebno značilen za slovaško narodno umetnost. Te cerkve so večinoma v slabem stanju. Urad za varstvo spomenikov na Slovaškem je zato sklenil, da cerkve popravi ter je v to svrhu izdelal potrebne načrte.

pr Židovske vseučilišče v Jeruzalemu. — Židje celega sveta so na delu, da se židovska univerza v Jeruzalemu čim preje otvori. Poslopje je v to svrhu že kupljeno in se sedaj vrše potrebne adaptacije. Knjižnica je že urejena in zbranih velika množina najmodernejših aparatov za institute in laboratorije. Pred kratkim so izšla prva »Scripta« jeruzalemske univerze in biblioteke. Ker večina židovskih učenjakov ne obvlada hebrejščine, so spise objavili v poslanem jeziku, pridejali pa hebrejske prevode. Prevod modernih znanstvenih razprav dela ogromno težkoče, ker je treba še le ustvarjati terminologijo. Scripta urejujejo: A. Besredka, A. Buechler, E. Cassirer, A. Einstein, I. Hadamand, E. Landau, T. Levi-Civita, I. Loew in A. v. Wassermann.

pr »Vzajemnost«, glasilo jugoslovanskega svečestva, je izšla za l. 1924. 1. in 2. številka skupno. Tvarina aktualna. Vsebina: Še enkrat o moralni indiferenci bogastva. — Kako navajati fantiče in odrasle moške k pogostnemu sv. obhajilu. — De alacri, attenta devotaque breviori recitatione. — Hymni vespérales die Dominica et diebus ferialibus per annum. — Kaj je krivo, da naša društva ne kažejo poveljnih uspehov in da celo mnogo društev zaspi? — Več jasnih pojmov! — Za filozofijo! — Katehetski vestnik prinaša mnogo poučnih beležk in zanimiva poročila o katehetskem gibanju. — V Raznosterostih so duhovita razglabljanja o sodobnih razmerah in književne kritike. — List stane letno 30 Din in se naroča pri upravnistvu Ljubljana, Kongresni trg št. 17. — Duhovniki, ki še niste naročeni, pišite takoj upravnistvu, da vam pošlje 1. in 2. številko. Na list se lahko naročijo tudi laiki.

pr Jadranski almanah za leto 1924. Uredil Janko Kralj. Na svetlo dala naša založba v Trstu. Naslovno stran je narisal Lojze Spacapan. Tiskala »Zadružna tiskarnac« v Gorici. Str. 151. — Jadranski almanah naj postane leto za leto verno, neizpačeno zrcalo vsega našega življenja, obračun čez naše delo na vseh poljih kulturnega, gospodarskega, socialnega in političnega udejstvovanja našega ljudstva od Triglava do Kvarnera. — S temi besedami je utemeljil lanski urednik dr. A. Res potrebo Jadranskega almanaha in mu začrtal smer. Kot lanski letnik je tudi letošnji »Jadranski almanah« res »verno zrcalo« našega življenja onkraj.

V toplih, iz dna duše vzetih besedah je posvetil Janko Kralj letošnji letnik »slovnemu domu« našega zemlja v Italiji. Ob karakteriistično apostrofirani prošlosti navede izvajanja velikega poslanstva, ki izven v vero: »Zato nam je dan v varstvo ta dom, da v najtežjih dneh premagamo vsa ovire in ohranimo svojo dušo pristno, da pričame pred obličji vseh narodov sveta, kako siromašno kmetiko ljudstvo sredi sveta v snovnost zakopano cenim in črpa sporočene mu duhovne vrednote, da predemo naprej zlato nit slovenske kulture, da uživamo lahni sad slovenske govornice in da tako ohranimo božje dediščino vse do tlej, ko dvigne naša zemlja h solnce — brisakovi poveljani obraz.« (Str. 12.)

Malosrčnost, zemlja Solnčnega deana se ne pozna! Nič čudnega. Dokler bodo v njej živeli, delali in dajali smernice močje kot je Ivan Rejec, ki je prispeval v Almanah »Temelje in smotre narodnemu delu« ni povoda za resignacijo. Vprašanje je: ali krščansko delo za narod, ali narodno delo brez nujnega ozira na krščanstvo? Goriški krog se drži prvega, tržaški drugega načela. Tu je križišče: sloga ali edinstvo mislečim narodnim delavcem ne more značiti zgolj složne taktike, ampak veliko bolj harmonično delo, ki poteka iz enotno spoznane resnice in črpa iz enega studenca življenja. Če ne bi Almanah prinesel drugega ko Rejčeve filozofske opredelitve in izvajanja, dovolj bi bilo!

Pa je še toliko drugega. Dr. M. Brumat poroča o »Verskih organizacijah«, ki prav lepo uspevajo. Članek podaja tudi statistiko. Če povem, da je v Marijanskih kongregacijah goriške nadškofije naročenih — 1052 »Bogoljubov« in v 4 dekanatih ljubljanske škofije onstran 801, je dosti povedano. Kdo ne bi bil že ob samem tem dejstvu vesel teh organizacij, kdo bi si upal oporekati njih pomembnost in potrebnost?

Filip Terčelj podaja poročilo o »Prosvetni zvezci«, v kateri je včlanjenih: društev 104, podrejenih avtonomnih okrožij 15, pevskih zborov 52, telovadnih zborov: 12 fantovskih, 10 dekliških in 1 godbeni krogček. Zveza je priredila po deželi 16 večdnevni tečajev, na katerih je bila udeležba po nekod celo več ko 800 članov in članic. Predavanj je bilo 216, ne vpoštevajoč raznih konferenc, sestankov in drugih prireditvev. Zveza izdaja svoj list »Naš čolnec«.

L. poroča o tržaški »Prosvetici«, ki se tudi dobro giblje, saj je priredila v prvem poslovnem letu, ko je imela včlanjenih 43 društev, 67 dobro uspehih predavanj, tličih se raznih aktualnih vprašanj.

Kako je naše žentstvo agilno, kaže M. M. v članku »Žensko gibanje v Juljski krajini«. Gorta kratko prošlost in poda sedanje stanje. Kako življenje je onkraj, so prošlo leto dovolj pričali — trije ženski listi: Slovenka, Ženski svet in Jadranka, ki so se letos zili v enega.

Preko Vinko Vodopivčevega pregleda »Glasbenega življenja v letu 1923.« prideš do članka o »Dijaški matic«, v katerem je zlasti zanimiva statistika o našem dijaštvu. Naših srednješolcev je bilo v letu 1922-23 — 1167, visokošolcev v istem letu pa — 206! Pregledni tabeli podajata tudi stroke in kraj studija. — Dalje prinaša Almanah poročilo o stanju in velikem kulturnem delu »Zveze slovenskega učiteljstva«. Ing. Rustja v članku »Nove politične razmere in naš kmet« razpravlja o težkem položaju, v katerem se nahaja naš človek: poljedelec, vinogradnik in živinorejec, ki nima več nekdanjega trga in ne vzdrži konkurence. Več strokovne in trgovske izobrazbe ter krepkega zadržištva je treba, da se težki gospodarski položaj zboljša.

Zadržištvo je sicer v Primorju že precej razvito, saj je bilo v tržaški Zadrži zvezi včlanjenih 127 zadrug, kakor poroča dr. Jos. Agneletto, goriška Zadrži zveza pa ima 148 članic z okroglo 47.000 člani kot posnemam iz preglednega članka, ki ga je napisal David Doktorič.

H gospodarskim člankom spadajo še Ušajev »O našem sadjarstvu«, »Tržaška statistikac« in vse pažnje vredni spis dr. H. Tume »Naše planince«, ki ga je pisal s srcem in z glavo. Narodni gospodar, filolog, jurist, planinšček in planšar ga lahko s pridom bere.

Almanah ni namenjen samo Slovencem — od Triglava do Kvarnera hoče zrealiti delo. B. Milanovič je napisal studijo »Staroslovensko bogoslužje u Istri« z zelo zanimivimi arhivalnimi podatki, ki utegnejo ob aktualnosti vprašanja bogoslužnega jezika priti prav. Nič manj zanimiv ni spis dr. Brajše o »Istri sedamdesetih godinac«, odkar datira probuja naših Istranov.

Umetnostne zgodovinarje bosta zanimala V. Beletova spisa o »Cerkvici sv. Justa v Košcu« pri Drežnici iz začetka XVI. stoletja in o »Cerkvi sv. Danijela pri Volčah« iz istega časa, ki ju ilustrira šest uspehih reprodukcij. Sem spada še Stanko Staničev pregled »Iz zgodovine upodabljačoč obrti na Goriškem«.

Arhivalna studija dr. Fr. Kosa »Solkan v srednjem veku« podčrta Almanahovo vrednost. Med studijami in članki je razvrščeno leposlovje. Poleg VI. Nazorovih istrskih pesmi in narodne istrske »Majčina kletvac« je zapel Fr. Zgur »Eno pesem homo peli...« čisto v narodnem duhu in Joža Lovrenčič »Studentec«. Fr. Bevk je segel v svoji noveli »Skrivnostna višina« v jedno uradniško življenje zadnjih dni: odprl je vrata v razpravno dvorano, kjer se godijo stvari, ki vpijejo do neba. Grivar ni mogel tega prenesti, spozabil se je in povedal

svoje mnenje — pa je dobil dekret in božičuje v misli: še pet dni... Njegov mir povzroči v družini katastrofo...

Poleg omenjenih reprodukcij ima Almanah še dva Pilonova portreta »Slika moje sestre Milke« in »Lojze Spacapan«, ki smo ga videli tudi v Jakopičevem paviljonu. Dr. J. L.

Narodno gledališče.

DRAMA.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Sobota, 23. febr.: TRI MASKE, SMEŠNE PRECIJOZE, PRILJUDNI KOMISAR. — Izven.

Nedelja, 24. febr.: Ob 3. popoldne: MOGOČNI PRISTAN. Znižane cene. Izven. — Ob 8. zvečer: OSMA ŽENA. Izven.

Ponedeljek, 25. febr.: BENESKI TRGOVEC. Red R.

OPERA.

Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Sobota, 23. febr.: GOSPOSVETSKI SEN ob 3. uri popoldne. — Dijaška predstava. Nedelja, 24. febr.: Ob 3. popoldne: MIGNON. Popoldanska predstava pri znižanih cenah. Ponedeljek, 25. febr.: Zaprt.

Nedelja v narodnem gledališču. Kot ljudska opera se vprižori v nedeljo, 24. t. m. opera Mignon, in sicer kot ljudska predstava z znižanimi cenami. Začetek opere točno ob 8 popoldne, konec pred 6. Vloga Lotharja poje pri predstavi g. Beletto, ostale vloge so v navadni zasedbi. Sodeluje tudi operni balet. — V drami se vprižori popoldne Milčanskega narodna igra »Mogočni pristanc« pri znižanih cenah. Začetek točno ob treh. Zvečer ob 8 pa komedija »Osma žena« s Nablocko, Putjato in Rogozom v glavnih vlogah. V ponedeljek zvečer je »Beneski trgovec« za red B.

Tri francoske enodeljane »Tri maske«, »Smešne precijeze« in »Priljudni komisar«, ki so dosegli pri premijeri in reprizi popola uspeh, se ponove danes v soboto izven abonmaja.

Dijaštvu, kakor tudi vse ostalo občinstvo opozarjamo na današnji vprižoritev narodne opere Risto Savina »Gospodsvetski sen«, ki se poje danes popoldne ob treh v opernem gledališču. Cene so znižane kakor pri vseh dijaških predstavah.

Turistika in sport.

Prvenstvena smučarska tekma za Slovenije se vrši nepreklicno dne 24. t. m., kot že objavljeno, na progi Pokojišče (postaja Borovnica) — Rakek. Snežne razmere so izborne in je zato športnikom zagotovljen lep užitek. Izletnikom, nesmučarjem, se bo nudil z vrha nad ciljem zanimiv pregled večjega dela tekmovalne proge. Prihod prvih tekmovalcev na cilj se pričakuje krog 11. ure. Za 1., 2. in 3. mesto so razpisana darila. Izkaznice za polovično vožnjo so se razposlale klubom, izdajale pa se bodo tudi pol ure pred odhodom vlaka (5.50 dne 24. t. m.) na kolodvoru. — J. Z. S. S.

Slovenske planinske društvo naznanja, da se vrši 24. t. m. v gostilni Arneje (preje Rozman) na Jesenjak ustanovni občni zbor nove podružnice SPD. Začetek ob 3. popoldne in sicer nepreklicno!

Poizvedovanja.

Našla se je v poslopju justične palače v Ljubljani listnca z večjo vsoto denarja. Lastnik naj se zgleda na ljubljanski policiji.

15 velikonočnih pesmi (Riharjevi in drugi napisi) za mešani zbor zbrala in uredila Jos. Sicherl in St. Premr. Part. Din 30, glasovi po Din 4. Zalaga Jugoslav. knjigarna v Ljubljani.

V tej zbirki so zastopani sledeči skladatelji s svojimi deli, kakor: Cvek (Skalovje groba, Velika noč se zasvetili), Rihar (Zvečar naš je vstal iz groba, Današnji žarki zarje mile, Jezus je vstal od smrti), Vavken (Dan presveti, Zapoj veselo o kristjan), Premr (Zvečar gre iz groba, Jezus premagavec groba), Adamič Fr. (Skalovje groba), Gerbič (Zvečar naš je vstal iz groba, Sreč zapoj, Jezus premagavec groba, Sreč zapoj). Početnik (Odpre se grob). Ta zbirka vsebuje najlepše in največkratnejše velikonočne napeve naših starih pa tudi novejših znancev, prijateljev-skladateljev. Starejši napeve smo slišali že kot otroci. Mlado in staro je bilo ginjeno pri teh napevih in to tudi sedaj, kjerkoli in kadar bodo doneli bodisi v cerkvi na koru, ali na prostem pri veliki procesiji. Prvačijo najbolj št. 1, 2, 3, 5, 7, še posebno pa nad vse veličastna in mogočna Premlova št. 9, ki poslušalcu užge srece in pretrese mozeg. S tem pa ni rečeno, da so ostale pesmi manj vredne. Nikaakor ne, posebno Gerbičeve so prav lepe in smo g. Premru hvaležni, da jih je sprejel v to zbirko in rešil pogina. Odveč bi bilo to lepo zbirko še posebej priporočati, saj je vsaka pesem sama za se najboljša in najzanesljivejša reklama, najlepši kin in tolnač velikonočnih praznikov.

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Normalna barometerska višina 736 mm.

Čas opazovanja	Barometar v mm	Termometar v C	Relativna vlažnost v %	Nato, vetrov:	Padavine v mm
21. 2. 21 h	732.8	0.8	0.5	obl. j. v.	—
22. 2. 7 h	732.3	— 1.2	0.8	obl. jug	—
23. 2. 4 h	731.5	1.2	0.9	obl. —	—

Krepkega učenca

za sedlarstvo, sprejem.

— And. HRIBERNIK, Prevalje.

Najcenejše in najnovejše obleke za dame in gospode dobite samo: Selenb. ul. 3. Gričar & Mojač.

Kar Vi potrebujete, je Elzašrud. To pravo domače sredstvo prežene Vaše bolečine! Poizkusite pošiljka 27 Din. Lekarnar Eug. V. Felber, Donja Stubica, Elza trg št. 134, Hrv.

SLUŽKINJO

Na vse hišne in kuhinjske posle za takojšen nastop iščem. Prednost imajo mlajša kmetka dekleta, čeravno še ne prav vajena takih del, a imajo veselje se vsemu privaditi. - Ponudbe na Ant. KANC, drogerija, Ljubljana.

DEKLA za kuhinjo

išče službe. Nastopila bi že 1. marca; najraje k dvema osebam brez otrok ali h kakoli mali družini. Gre tudi v gostilno ali hotel. Ponudbe na upravo pod »Dekla«.

Starejši, oženjen, vsestransko izobražen, zanesljiv in pošten trgovski POMOČNIK

išče prim. službe v lesni ali galanter. trgovini, v kakem uradu ali skladišču; gre tudi za hišnika. - Ponudbe prositi pod šifro: »MIREN«. 1027

Zakonski par 2 ELI meblor.

SOBO s kuhinjo

ozir. s souporabo iste, tudi na periferiji mesta. - Ponudbe na upravo pod SOBA.

Pozor, Amerikanci!

Naprodaj POSESTVO z gospodarskim poslopjem v Dolarjih pri škofiji Loka, 10 minut oddaljeno od žel. postaje. - Več pove Frane COF, Dolarji, p. šk. Loka.

Zidana HIŠA, z vrtom, za vsake obrt - tudi za letovišarje - pripravna, v Tupaličah št. 30 pri Predvoru NAPRODAJ iz proste roke. - Več pove M. K. Sava št. 112, pošta Jesenice - Fužine, Gorenjsko. 1024

HIŠA. Velika stanovanjska hiša z več stanovanji, velika klet in vodovod, zelo poceni naprodaj v Celju, Breg. - Več pove Ant. ZNEDERŠIČ, Leskovec, žadovinek pri Krškem. 993

Gostilno

DOBRODOŠO na deželi, DAM NA RAČUN Polzevde pod: GOSTILNA števil. 1016 na upravo lista.

Iščem izurjenega kamnoseškega POSLOVODJO

za že več let obstoječo kamnoseško obrt event. DAM isto v NAJEM ali tudi PRODAJ. - Naslov v upravi lista pod št. 1007.

Kroj pomočnika

za fino in veliko delo sprejme K. PUČNIK, Sodna ulica št. 3, Ljubljana. 1028

Slov. akad. slikar, ki bi se rad nastanil v Sloveniji, išče za takoj STANOVANJE dveh sob z malim vrtičkom in suho ozir. skladiščem, na periferiji Ljubljane ali njeni okolici. Ponudbe na upravo lista pod: »SLIKAR«. 984

NAGROBNI

spomenik

lep, čisti marmor, naprodaj. - Naslov v upravi »Slovenca« pod števil. 1025.

Za 5000 K prodam dobro ohranjen, fin GRAMOFON s 25 ploščami. Naslov pove uprava lista pod števil. 1000.

Lahek, nov, dvovprežni

VOZ (brek)

prodam po ugodni ceni. Več pri Jerici POKORN, škofja Loka 17, kap. predm. 970

Kupim vsako množino pristnega, čistega

brinjevega OLJA

ter ga plačam za takojšnjo dobavo, franko postaja Rakke ali pošta Cerknica - 130 Din - za kšlogram. - M. KLAMMER, destilacija, Dolenja vas pri Raketu, p. Cerknica. 1013

KLAVIRJE

in HARMONIJE na obroke: Bösendorfer, Förster, Steinway etc. Vse instrumente za bleh- in strahj-godbo, strune in žice vseh vrst na debelo in drobno. ALFONZ BREZNIK, Ljubljana, Mostni trg 3 (pri magistratu). Najspodob. tvrdka Jugoslavije.

200 hl rafinir. ŠPIRITA

proda Ravnateljstvo nadbiskupskih dobrar v Zagrebu, Vlaška ulica 75, kamor naj se reflektanti radi pogovora prodaje obrnejo. 1004

Prvovrstne RIBE,

ščuke in druge finčice, iz tekočih vod - po naročilu tudi surove - ter prvovrstna VINA - nudi gostilna VIDMAR (Težak), Sv. Jakobova trg št. 5. 1002

Lepa vinska KLET

se odda. - Kje, pove uprava lista pod števil. 950.

APNO!

Več vagonov neugašenega in prvovrstnega apna je naprodaj; 3 vagona takoj, po znižani ceni. Več se izve Poštni predal št. 7, pošta Kamnik, Jugoslavija. 848

ČEBULČEK

in korenjevo seme kupuje. mo. - SEVER in KOMP. Ljubljana, Wolfova ulica 12.

I. slovenska izdelovalnica usnjenih oblek
Drago Schwab
Ljubljana, Dvorni trg 3.

KLOBUKE, SRAJCE

kravate, dežnike, zimsko čepice, majice, rokavice, nogavice in drugo modno blago kupite po znižani ceni pri Ivan KUNOVAR, Ljubljana, Stari trg 10. - Kupujem kože lisic, ajceve, kun in druge divjačine.

P. n.

šivilje gospodinje

opozarjamo, da so zopet dospeli najboljši šivalni stroji

Gritzner

v vseh opre mah.

Pouk v vezanju ter krpanju perila in nogavic (šitovanje) brezplačno edino le pri

Josip Petelin

Ljubljana, Sv. Petra n. Mehanika delamir pod vodstvom priznanega strokovnjaka in mehanika Stanko Galeta na razpolago za šivalne stroje vseh sistemov in toles. 7984

ARHITEKT

in mestni STAVBENIK VILJEM TREO

Ljubljana, Gosposvetska c. št. 10 - Telef. inter. 103. Ustanov. l. 1850. Se priporoča za ZGRADBE vseh vrst ter izvršuje NACRTE in PRORACUNE.

Miši, podgane, stenice in ščurki

morajo oginiti, ako uporabite naša preizkušena sredstva; proti mišim in podganam Din 750, za ščurke Din 10 za stenice Din 10, za molce Din 10, proti mrčesam Din 750 Din, proti ušem Din, masti proti ušem v obleki 750 Din, proti mravljam 750 Din, Botor za čiščenje madežev 7 Din. Pošljite po povestjo.

»Artesa« kem. laboratorij, M. Janker, Zagreb 39, Petrinjska ulica 3/III.

PREMOG

lep, črn, s 4500 kalorijami prodaja iz svojega rudnika »Sloven. premogokopna družba« z o. z. v Ljubljani, Wolfova ul. 17. po 300 Din. postaja Ormož, 350 Din. postaja Ljubljana in 400 Din v Ljubljani na dom dostavlja se za 1000 kg. 989

STROJNE TOVARNE IN LIVARNE d. d. v Ljubljani

ZVONARNA

ustanovljena leta 1767, dobavlja priznane prve vrstne bronaste ZVONOVE čistih glasov po konkurenčnih cenah v kratkih rokih.

Zahlevajte cenik!

Prva slov. zidarska zadruga v Ljubljani.

Pisarna v Ljubljani, Vrška c. 2. - Tehnično vodstvo na oblastveno avtoriziranim inženirjem. - Projektira in izvršuje vse v stavbeno in inženirsko stroko spadajoča dela. Delo solidno. Cene konkurenčne.

Razpis.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani bo oddal potom javne ponudne obravnave dela in dobave za izvršitev osrednje kurjave, prezračevalne in naprave za gorko vodo, potem vodovodna dela ter dela in dobave za opremo kopelji in stranišč v novem Uradnem poslopju na Miklošičevi cesti.

Proračunjena vsota za vsa ta dela in dobave znaša okroglo 2.500.000 Din.

Ponudbe morejo obsegati vsa navedena dela in dobave, nanašati se pa morejo tudi le na osrednjo kurjavo, prezračevalno in napravo za gorko vodo na eni ter na vsa ostala dela in dobave na drugi strani.

Zapečateni na ovitku z napisom: »Ponudba za izvršitev osrednje kurjave itd.« oziroma »Ponudba dela itd. v Uradnem poslopju Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani«, opremljene ponudbe je vložiti najpozneje

do 26. marca 1924 ob 12. uri

pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani, Turjaški trg št. 4/L.

Ponudbe, ki bi došle pozneje, ne bodo v nobenem slučaju upoštevane.

Za ponudbe, oddajo in izvršitev razpisanih del merodajni predpisi, pogoji, načrti in proračuni so reflektantom na vpogled pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev med uradnimi urami; oziroma si jih morejo tam nabaviti za napravno ceno.

Ljubljana, dne 19. februarja 1924.

OKROŽNI URAD ZA ZAVAROVANJE DELAVCEV v LJUBLJANI.

Predsednik: Dr. Golja s. r. Ravnatelj: Kocmur s. r.

1000 revmatičnih in bolnih na prostoru

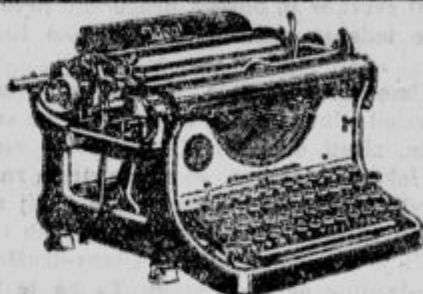

ki so bili po mojem popolno neškodljivem naravnem zdravljenju s sestropno pljačo onkrajni bolniki, me je pooblastilo, da objavim njihova za zdravila in priznana pisma.

Naslov: AUGUST MÄRZKE
Berlin-Wilmersdorf, Bruchstraße 5 Abt. 571

Veliki jugoslavenski mlin traži nadstrojara

Od istog se zahtijeva odgovarajuće tehničko predznanje (obitna škola ili koja sorodna stručna škola), nadalje dugogodišnja praksa, koje ga osposobljuje za samostalno vođenje većeg pogona i radionice. Elektrotehnička sprema potrebna. - Reflektanti iz mlinarske struke imaju prednost. - Ponudbe sa prispicima svjedodžbi i fotografijom imaju se slati uz naznaku platežnih zahtijeva na upravo gornjeg lista pod šifrom: »ENERGIČAN I UREDAN br. 42.535«.

IDEAL

Najbolji in najmoderniji pisa ni stroj sedajnosti

The Rex Co, Ljubljana
Gradišče 10 Telefon 265.

Specijalna trgovina vseh pisarniških potrebščin.

VELIKO ŠKODO

si sami delate, ako kupite blago drugje, predno si ogledate nizke cene v trgovini

»DANICA«

MAJZELJ in RAJSER, LJUBLJANA, Turjaški trg 1 (bivša Preskrbovalnica). - Velika zaloga štofov, blačvine, zameta, kontenine, tiskovine, barbenta, flanele, odev, pletov, nogavic, rokavic, kravata, srajc, ovratnikov, predpasnikov, jopic ter najrazličnejšega drugega blaga. - Istotam zaloga USNJA VSEH VRST. Postrežba vestna in točna.

Jadranska banka d. d. Beograd

Dionička glavnica: Din 60 milijonov. Rezerva: 32.515.000.-

Podružnice:

Bled,
Cavtat,
Celle,
Dubrovnik,
Ercegnovi,
Jelsa,

Jesenice,
Korčula,
Rotor,
Krani,
Ljubljana,
Maribor,

Metković,
Prevalje,
Sarajevo,
Split,
Sibenik,
Zagreb.

Amerikanski odio

Naslov za brzojavke: JADRANSKA.

Afilirani zavodi:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar.
FRANK SAKSER STATE BANK, Corland Street 82, New-York City.

BANCO YUGOSLAVO DE CHILE, Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas, Puerto Natales, Porvenir.

PRESELITEVI!

Popolnoma varno naložite svoj denar pri

„Vzajemni posojilnici“

v Ljubljani, r. z. z. o. z.

ki se je PRESELILA iz hiše Uršulinskega samostana na Kongosnem tgu poleg ženske cerkve v lastno palačo na Miklošičevi cesti poleg hotela »UNION«.

Hranilne vloge se obrestujejo

po 6 %

braz odbitka rentnega in invalidskega davka. Vloge v takem računu se obrestujejo

po 5 1/2 %, vez. tudi po 6 1/2 %

in višje po dogovoru. Varnost za hranilne vloge je zelo dobra, ker poseduje Vzajemna posojilnica relativno rečno delnik stavne delniške družbe hotela »Union« v Ljubljani. Vrhutega je njena last nova lepa palača ob Miklošičevi cesti, več mestnih hiš, stavbišč in zemljišč v tu in inozemstvu. Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah.